

**UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

**STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ O DIEŤA AKO NOVÝ
INŠTITÚT PRÁVNEHO PORIADKU SLOVENSKEJ REPUBLIKY
DIPLOMOVÁ PRÁCA**

89c80ef-2d5a-46ba-ac26-2d7e39518288

2012

Bc. Viera Macková

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
PRÁVNICKÁ FAKULTA

**STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ O DIEŤA AKO NOVÝ
INŠTITÚT PRÁVNEHO PORIADKU SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Diplomová práca

89c80e0f-2d5a-46ba-ac26-2d7e39518288

Študijný program:	Právo
Študijný odbor:	3.4.1. Právo
Pracovisko:	Katedra súkromného práva Oddelenie občianskeho práva
Vedúci diplomovej práce:	doc. JUDr. Ján Cirák, CSc.

Banská Bystrica, 2012

Bc. Viera Macková

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Týmto čestne vyhlasujem, že som záverečnú prácu vypracovala samostatne a úplný zoznam použitých prameňov uvádzam v zozname bibliografických odkazov.

V Banskej Bystrici, dňa 28.02.2012

Viera Macková

POĎAKOVANIE

Touto cestou by som chcela poďakovať doc. JUDr. Jánovi Cirákovi, CSc., vedúcemu záverečnej práce, za jeho ochotu, pomoc a poskytnutie cenných rád a podnetných pripomienok pri vypracovávaní mojej záverečnej práce.

ABSTRAKT

MACKOVÁ, Viera: Striedavá osobná starostlivosť o dieťa ako nový inštitút právneho poriadku Slovenskej republiky (Diplomová práca). Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Katedra súkromného práva / Oddelenie občianskeho práva. Vedúci diplomovej práce: doc. JUDr. Ján Cirák, CSc. Stupeň odbornej kvalifikácie: magister (v skratke „Mgr.“). Banská Bystrica, 2012. Rozsah práce: 52 strán.

Diplomová práca rozoberá nový inštitút právneho poriadku Slovenskej republiky a to striedavú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Ide o problematiku, ktorá v našom právnom poriadku ešte nie je riadne vyvinutá a už vôbec nie využívaná v praxi. Preto sa práca nezaobrá len jej právnou úpravou, ale aj možnosťami využitia tohto inštitútu.

Kľúčové slová: Striedavá starostlivosť. Osobná starostlivosť. Dieťa. Rodič. Povinnosti rodiča. Rodina. Výchova.

ABSTRAKT

MACKOVÁ, Viera: Alternating personal care for the child as a new Institute of the Slovak law (Thesis). Matej Bel University in Banská Bystrica. Department of Private Law / Department of Civil Rights. Diploma thesis: doc. JUDr. Ján Cirák, CSc. Level of professional qualifications: Master (abbreviated as “Mgr.”). Banská Bystrica, 2012. Scope of work: 52 pages.

Diploma thesis discusses the new Institute of the Slovak legal system and alternating personal care of the child. The issue, which is still in our legal system is not fully developed and certainly not used in practice. That’s the reason, why this thesis isn’t interested just in its legal adaptation, but it’s focused on possibilities of using this institute.

Key words: Alternating care. Personal care. Child. Parent. Responsibilities of parents. Family. Education.

PREDHOVOR

Záverečná práca sa zaoberá novým inštitútom v právnom poriadku Slovenskej republiky a to striedavou osobnou starostlivosťou o maloleté dieťa, ktorá sa v právnej praxi môže legálne využívať od nadobudnutia účinnosti novely zákona o rodine, t.j. od 01.07.2010. Hlavnou témou ako aj predmetom záverečnej práce je definovanie presných podmienok vzniku, zániku striedavej osobnej starostlivosti ako aj definovanie a rozlíšenie jednotlivých subjektov vystupujúcich vo vzťahoch vyplývajúcich z tohto nového inštitútu.

Striedavá osobná starostlivosť je zaujímavou problematikou súčasnej teórie ako i praxi, pretože sa stretávame s rôznymi názormi odborníkov na jej využívanie v praxi a s ešte odlišnejšími názormi sudcov v jej využívaní.

Záverečná práca využíva metódu sumarizácie na zistenie súčasného stavu využívania inštitútu v praxi, komparatívnu metódu na porovnanie právnej úpravy a praxe s inými krajinami využívajúcimi inštitút striedavej osobnej starostlivosti, a samozrejme využíva aj normatívnu metódu, keďže v súčasnosti ešte neexistuje veľa odborných komentárov týkajúcich sa predmetu záverečnej práce.

OBSAH

ÚVOD	8
1 VÝVOJ STRIEDAVEJ OSOBNEJ STAROSTLIVOSTI VO SVETE	10
1.1 SPOJENÉ ŠTÁTY AMERICKÉ.....	10
1.2 BELGICKÉ KRÁĽOVSTVO.....	11
1.3 NEMECKÁ SPOLKOVÁ REPUBLIKA.....	12
1.4 NÓRSKE KRÁĽOVSTVO.....	13
1.5 HOLANDSKÉ KRÁĽOVSTVO.....	14
1.6 VEDECKÉ VÝSKUMY.....	14
2 PRÁVNA ÚPRAVA STRIEDAVEJ OSOBNEJ STAROSTLIVOSTI.....	16
2.1 VÝŽIVNÉ PRE MALOLETÉ DIEŤA.....	20
3 STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ	24
3.1 VZNIK.....	31
3.1.1 ŠTATISTIKY.....	33
3.2 ZÁNIK.....	34
3.3 SUBJEKTY A ICH PRÁVA A POVINNOSTI.....	36
4 STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ V ČESKEJ REPUBLIKE ..	43
ZÁVER.....	47
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	49
PRÍLOHY.....	53

ÚVOD

Striedavá osobná starostlivosť o maloleté dieťa je novým inštitútom v právnom poriadku Slovenskej republiky zavedený v roku 2010 novelou zákona o rodine a priniesol maloletým deťom väčšie možnosti na rovnaký pravidelný styk s oboma jeho rodičmi po splnení určitých podmienok.

Tento nový inštitút je upravený základným prameňom rodinného práva a to zákonom č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine. Na základe môjho doterajšieho štúdia sa domnievam, že predmet záverečnej práce nie je dostatočne upravený zákonom a ani odbornou literatúrou, ale to kladiem za vinu krátkej dobe, počas ktorej je inštitút striedavej osobnej starostlivosti v našom právnom poriadku. Za tak krátky čas sa nemohlo stihnúť napísať nespočetné množstvo odborných publikácií kompetentnými osobami. Zákonnej úprave si dovoľím vytknúť najmä veľmi stručné ustanovenie týkajúce sa striedavej osobnej starostlivosti, pretože zákonná úprava presne neurčuje podmienky vzniku, či zániku striedavej osobnej starostlivosti.

Keďže od zavedenia inštitútu striedavej osobnej starostlivosti do právneho poriadku Slovenskej republiky neprešli ani celé dva roky, nemôžem dostupnosť literatúry hodnotiť na výbornú. Samozrejme najdôležitejším zdrojom informácií sa stal pre mňa Zákon o rodine spolu s komentárom k nemu od JUDr. Bronislavy Pavelkovej, PhD., ktorá je v odvetví rodinného práva uznávanou autoritou. Taktiež nemôžem zabudnúť na nespočetné množstvo internetových stránok, ktoré ponúkajú rôzne články a diskusie na túto tému. V rámci môjho štúdia som sa skontaktovala aj s organizáciou ľudí, ktorá vedie internetú stránku zameranú výlučne na inštitút striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Poskytli mi cenné rady, ktoré som sa snažila riadne využiť pri písaní mojej záverečnej práce.

Moja záverečná práca má názov Striedavá osobná starostlivosť o dieťa ako nový inštitút právneho poriadku Slovenskej republiky. Práca je rozdelená do štyroch kapitol, ktoré sú následne rozdelené do subkapitol vzájomne na seba nadväzujúcich.

V prvej kapitole sa venujem vývoju striedavej osobnej starostlivosti vo svete a snažím sa o priblíženie cesty tohto inštitútu do nášho právneho

poriadku. Pre Slovenskú republiku je to veľmi mladý inštitút, ale pre niektoré krajiny znamená bežnejšiu prax než klasické zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného rodiča. Táto kapitola má svoje podkapitoly, v ktorých rozoberám rôzne situácie v jednotlivých krajinách sveta.

Druhá kapitola sa zaoberá právnou úpravou striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa v Slovenskej republike. Rieši problematiku nedostatku zákonnej úpravy ako aj právne názory odborníkov na danú problematiku. Taktiež v jej podkapitole sa venujem aj inštitútu výživného týkajúceho sa maloletých detí zverených do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

V tretej kapitole sa snažím o podrobnejšie rozobratie problematiky, o definovanie konkrétnych podmienok, ktoré je potrebné splniť pre vznik striedavej osobnej starostlivosti o dieťa, resp. porušiť, aby jeden zo subjektov mohol žiadať jej zrušenie a následné zverenie maloletého dieťaťa do jeho výlučnej osobnej starostlivosti. Taktiež sa v tejto kapitole snažím o jednoduché definovanie hlavných subjektov vystupujúcich v konaniach, na ktorých sa rozhoduje o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. V poslednej subkapitole tejto kapitoly sa zaoberám aj právami a povinnosťami týchto subjektov v konaní ako aj po ukončení vyššie uvedeného konania.

Posledná štvrtá kapitola záverečnej práce je venovaná porovnávaniu právnej úpravy inštitútu striedavej osobnej starostlivosti v Slovenskej republike s právnou úpravou v Českej republike, kde je tento inštitút zaužívaný v praxi už od roku 1998, čo je podstatne skôr ako bol zavedený v našom právnom poriadku.

Cieľom mojej záverečnej práce bolo najmä priblížiť zákonné ustanovenie inštitútu striedavej osobnej starostlivosti, ako aj jeho využívanie v praxi v Slovenskej republike. Cieľom nebolo vytvorenie klasických štatistik, ktoré by sme znázornili v jednoduchej tabuľke vytvorenej v programe Excel, ale poukázanie na legislatívne problémy ako aj na postupy slovenských súdov pri rozhodovaní o starostlivosti o maloleté dieťa vo všeobecnosti i v konkrétnych prípadoch.

1 VÝVOJ STRIEDAVEJ OSOBNEJ STAROSTLIVOSTI VO SVETE

Vývoj inštitútu striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa sa nemôže ani len nazvať historickým, keďže od vzniku tohto inštitútu neubehol adekvátny čas na takéto pomenovanie. Samozrejme, že niektorí historici, či odborníci v odvetví rodinného práva už aj tak krátky vývoj považujú za historický a začiatky histórie, resp. vývoja inštitútu datujú do druhej polovice 20. storočia.

Vo svete sa stretávame s dvoma pojmami, a to so spoločnou rodičovskou zodpovednosťou a striedavým pobytom maloletého dieťaťa. Avšak nie v každej krajine sa stretávame s právnou úpravou inštitútu striedavej osobnej starostlivosti, resp. s jej uplatňovaním. Medzi takéto krajiny patrí napr. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, Luxemburské veľkoveľkovoľvodstvo. Krajiny ako je Španielske kráľovstvo, Talianska republika a Austrálsky zväz majú svoju vlastnú právnú úpravu, ktorá sa zaoberá aj inštitútom striedavej osobnej starostlivosti o maloleté deti, avšak takmer vôbec sa neaplikuje do praxe a deti sú naďalej vychovávané prevažne vo výlučnej starostlivosti iba jedného z rodičov.

V nasledujúcich subkapitolách sa pokúsim o priblíženie zavedenia inštitútu do právnych poriadkov ako aj do právnej praxe vo svete, resp. o priblíženie zaujímavých skutočností, ktoré môžu charakterizovať aplikáciu striedavej osobnej starostlivosti do praxe.

1.1 SPOJENÉ ŠTÁTY AMERICKÉ

Počiatky inštitútu striedavej osobnej starostlivosti môžeme pripísať Spojeným štátom americkým, v ktorých niektoré jednotlivé štáty oficiálne uplatňujú tento inštitút už viac ako 25 rokov, t.j. väčšina štátov prijala ustanovenia o striedavej osobnej starostlivosti približne na konci 80.-tich rokov alebo začiatkom 90.-tich rokov minulého storočia. Každý štát rieši výchovu a starostlivosť o maloleté deti samostatne, avšak čo sa týka priekopníkov v tejto oblasti, za ne môžeme považovať štáty Kalifornia a

Arizona, v ktorých sa v roku 1998 tento inštitút používal v praxi približne 12% až 27% z celkového počtu rozvedených rodín.¹

V Spojených štátoch amerických sa dlhodobo pohybuje štatistika rozhodnutí súdov o zverení detí do striedavej starostlivosti približne 20%. Striedavá starostlivosť nie je vhodná pre každého rodiča a preto môžeme hovoriť o možnom strope vo výške 20%.²

Kým v roku 1989 v štáte Kalifornia bolo viac ako 67% rozsudkov v prospech výlučnej osobnej starostlivosti u matky, necelých 9% v prospech otca a 20% v prospech striedavej osobnej starostlivosti, už v prvom desaťročí tohto storočia sa prax súdov zmenila a dostávame už čísla okolo 25% v prospech striedavej osobnej starostlivosti.

Samozrejme, že v Spojených štátoch amerických neostáva len pri súdnej praxi a preto sa inštitútom striedavej osobnej starostlivosti zaoberajú aj rôzne psychologické, či výskumné oblasti, odbory, či organizácie. Vďaka ich činnosti sa striedavá osobná starostlivosť dostáva v súčasnosti do popredia a súdy skôr rieša otázky ukľudnenia vzájomných vzťahov rozvádzajúcich sa rodičov a spoločnom vypracovaní podmienok praktizovania inštitútu.

1.2 BELGICKÉ KRÁĽOVSTVO

V tejto krajine datujeme vznik spoločnej, resp. striedavej starostlivosti o maloleté dieťa na začiatok 90.-tich rokov 20.teho storočia, avšak až v roku 2006 sa v právnom poriadku krajiny ustanovila prednosť striedavej starostlivosti pred klasickou úpravou vzťahov rodičov a detí po rozvođe manželstva.

Súdy síce nemusia vždy jednoznačne ustanoviť, resp. potvrdiť striedavú starostlivosť, avšak v situáciách kedy ju považujú za neprístupnú,

---

¹ VODIČKA, J. 2010. *Strídavá výchova ve světe*. (cit. 17.01.2012). Dostupné na internete <http://www.stridavka.cz/stridava-vychova-ve-svete.html>.

² Dôvodová správa k zákonu o striedavej osobnej starostlivosti. str. 3, (cit. 20.11.2011). Dostupné na internete <http://ligaotcov.sk/cache/documents/Dovodova-sprava-k-zakonu-o-SOS.pdf>.

musia toto zamietnutie riadne odôvodniť a odôvodnenie musí byť časťou písomného rozhodnutia.³

Aj tu sa stále zvyšuje percento úspešnosti inštitútu striedavej osobnej starostlivosti v praxi, ako aj samotné ustanovenia a zavedenia inštitútu do praxe, t.j. súdy každým rokom viac rozhodujú v prospech striedavej osobnej starostlivosti.

1.3 NEMECKÁ SPOLKOVÁ REPUBLIKA

“Nemecký zákonodarca vytvoril zákonom o reforme konania vo veciach rodinných a vo veciach nesporného súdnictva (Gesetz zur Reform des Verfahrens in Familiensachen und in Angelegenheiten der Freiwilligen gerichtbarkeit – ďalej aj ako len “FamFG”) úplne novú procesnoprávnu úpravu. Zákon nadobudol v Nemecku účinnosť dňa 01.09.2009”⁴

FamFG v Nemeckej spolkovej republike usporiadal rodinnoprávne veci do jedného moderného zákona, a tým ich podriadil rozhodovaniu jednému súdnemu orgánu, a to súdnym kolégiám na okresných súdoch. FamFG je zameraný na urýchlenie konania na základe novej úpravy opravných prostriedkov, na nariadenie prvého pojednávania v krátkej dobe v konaniach vo veciach týkajúcich sa maloletých detí a stanovenie lehôt pre súdnych znalcov. Záujem dieťaťa na rýchlom priebehu konania bol dôvodom pre konania súdov týmto spôsobom, ktorým sa zamerali na odstránenie konfliktov a dosiahnutie dohody. Zároveň sa zaviedlo poriadkové opatrenie – poriadková pokuta a poriadková väzba – proti zabraňovaniu styku maloletého dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo zverené do osobnej starostlivosti.⁵

---

³ VODIČKA, J. 2010. *Strídavá výchova ve světe*. (cit. 17.01.2012). Dostupné na internete <http://www.stridavka.cz/stridava-vychova-ve-svete.html>.

⁴ ŠÍNOVÁ, R. a kol. 2010. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydanie. Praha: Leges, s.r.o., 2010. Str. 79

⁵ ŠÍNOVÁ, R. a kol. 2010. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydanie. Praha: Leges, s.r.o., 2010. Str. 99

Týmto zákonom sa v krajine zaviedol tzv. Cochemský model, ktorý spočíva najmä v rýchлом prejednávaní vecí týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti, včasnej intervencie, ineterdisciplinárnej jednotnej spolupráce advokátov, kurately, sudcov, znalcov, poradenských centier, mediátorov ako aj samotného vzdelávania sa v tejto v oblasti. Jedným z autorov tohto systému je aj sudca Jürgen Rudolph, ktorý na túto tému vystúpil na konferencii v Prahe v roku 2010.

V Nemeckej spolkovej republike už v roku 1992 bolo zo všetkých veciach týkajúcich sa osobnej starostlivosti o maloleté deti rozhodnuté v 20% v prospech spoločnej, resp. striedavej starostlivosti. Už v roku 1996 sa mohli súdy Nemeckej spolkovej republiky pochváliť krásnym číslom 60%, ktoré znamenalo, že až 60% rozhodnutí vo veciach starostlivosti o maloleté deti bolo v prospech spoločnej starostlivosti. A od roku 1998 už štatistiky hovoria o úplnej úspešnosti spoločnej výchovy.

1.4 NÓRSKE KRÁĽOVSTVO

V tejto krajine už od roku 2004 platí zákon, ktorý umožňuje dvojité stále bydlisko pre deti. Týmto zákonom sa len upevňuje možnosť ustanovenia striedavej osobnej starostlivosti vo viacerých prípadoch. Vďaka platnosti tohto zákona je vyriešená problematika bydliska dieťaťa, školskej dochádzky dieťaťa, ako aj platenie výživného.

V Nórskom kráľovstve prevláda názor, že stiedavá starostlivosť je prospešná nielen pre maloleté deti, ale aj pre ich rodičov, ktorí si vďaka tomu vo väčšine prípadov vytvárajú pekný priateľský vzťah a tým jednoduchšia je komunikácia medzi nimi ohľadne potrieb dieťaťa. A samozrejme ako v každej ostatnej krajine, kde je zavedený inštitút striedavej osobnej starostlivosti, aj v tejto je cieľom najmä zachovanie dobrého vzťahu a častého kontaktu maloletého dieťaťa s oboma jeho rodičmi a to v rovnakom pomere. V krajine sa zaužívala predmanželská zmluva, ktorá už vopred rieši problematiku výchovy detí po prípadnom rozvode rodičov dieťaťa.

1.5 HOLANDSKÉ KRÁĽOVSTVO

V Holandskom kráľovstve sa inštitút striedavej osobnej starostlivosti dostal do právneho poriadku krajiny v roku 1996 a v roku 2009 bol posilnený zákonom o pokračovaní rodičovstva po rozvode. Tento zákon garantuje rovnosť rodičov vo výchove maloletého dieťaťa a núti účastníkov rozvodového konania, aby počas neho vypracovali spoločný rodičovský plán.

1.6 VEDECKÉ VÝSKUMY

Pre čo najlepšie uplatňovanie inštitútu striedavej starostlivosti vo viacerých krajinách bolo vykonaných niekoľko vedeckých výskumov, no najviac v Spojených štátoch amerických. Už v roku 1979 tu bol vykonaný prvý vedecký výskum rodín, v ktorých bola súdom stanovená striedavá osobná starostlivosť o maloleté deti. “V súčasnej dobe je detí zverených do striedavej starostlivosti cca 20%, výskumov cca 400.”⁶

“Prakticky všetky štúdie zistili významne lepšie socializačné podmienky aj výsledky detí, ktoré sa nachádzajú v spoločnej / striedavej starostlivosti v porovnaní so situáciou, kedy sa deti nachádzajú v starostlivosti len jedného rodiča (spravidla matky). Zhrnutie hlavných poznatkov reprezentatívnych porovnateľných štúdií využila Metaanalýza adaptácie detí v spoločnej starostlivosti verus v starostlivosti jedného rodiča.”⁷

Metaanalýza zahŕňa dohromady 33 štúdií, počas ktorých bolo celkovo skúmaných takmer 2 000 detí zverených do osobnej starostlivosti jedného z rodičov a viac ako 800 detí zverených do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Samozrejme, že všetky výskumy sa opierali aj o informácie o deťoch z úplných, t.j. nerozvedených rodín. Tieto výskumy

---

⁶ FRŮWIRTH, J. 2006. *Prehľad vedeckých výskumov o striedavke*. (cit. 21.12.2011). Dostupné na internete http://ligaotcov.sk/clanky/news_prehľad-vedeckych-vyskumov-o-striedavke/.

⁷ FRŮWIRTH, J. 2006. *Prehľad vedeckých výskumov o striedavke*. (cit. 21.12.2011). Dostupné na internete http://ligaotcov.sk/clanky/news_prehľad-vedeckych-vyskumov-o-striedavke/.

priniesli zaujímavé výsledky, ktoré sú v prevažnej miere v prospech striedavej osobnej starostlivosti.

Výsledky ukázali, že maloleté deti, ktoré sú zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov sa dokážu lepšie adaptovať v prostredí čo sa týka telesného i duševného zdravia, ako aj rodinných vzťahov. Toto pozitívne vyhodnotenie má vplyv aj na dospievanie, resp. dospelosť dieťaťa a jeho správanie sa v spoločnosti, ako napr. dokončenie / nedokončenie štúdia, spôsob životného štýlu, kriminálna činnosť. Práve deti, ktoré vyrastajú v striedavej starostlivosti majú lepšie predpoklady pre usporiadanejší život než deti, ktoré pochádzajú z rozvrátenej rodiny a vychovávané iba jedným z rodičov. Deti zverené do osobnej výchovy jednému z rodičov sú viac náchylné na vedenie samotárskeho života, kriminálneho života, uskutočnenie samovraždy, nedokončenie štúdia, či skorého rodičovstva.

Na základe doterajších výskumov nemožno povedať, že by zavedenie striedavej osobnej starostlivosti do praxe prinieslo negatívny vplyv na výchovu maloletých detí, ktoré už sú zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

2 PRÁVNA ÚPRAVA STRIEDAVEJ OSOBNEJ STAROSTLIVOSTI

“Zákon o rodine č. 36/2005 Z. z. bol prijatý v pomerne rýchлом legislatívnom procese bez akejkoľvek odbornej diskusie. Mnohé jeho ustanovenia boli úplné nové, zasiahol výrazným spôsobom do väčšiny pôvodnej právnej úpravy. Možno konštatovať, že bol v čase nadobudnutia svojej účinnosti prekvapením pre celú odbornú obec. Napriek týmto skutočnostiam sa však dokázal v praxi dobre etablovať a po piatich rokoch jeho účinnosti už je všeobecne akceptovaný s pomerne jednotným výkladom. O pravdivosti tejto skutočnosti svedčí aj fakt, že nebol výrazne novelizovaný, keď doterajšie zmeny zasiahli len do inštitútu predosvojiteľskej starostlivosti (nález Ústavného súdu SR), do inštitútu náhradného výživného, pri ktorom zmenou verejnoprávnych predpisov bol podružne dotknutý aj súkromnoprávny rodinný kódex, a napokon najvýraznejšie v roku 2010, keď bola parlamentom pomerne jednotne (napriek politickej roztrieštenosti) prijatá novela, ktorá do slovenského rodinného práva zaviedla inštitút striedavej starostlivosti”⁸

Na potrebu novelizovať vtedajší zákon o rodine poukázala už vedecká konferencia Dieťa v ohrození XVIII. konajúca sa v Bratislave v decembri 2009. Na základe tohto podnetu predložený návrh zmeny zákona o rodine reagoval na Dohovor o právach dieťaťa ako aj úpravu zákona o rodine platný v Českej republike.⁹

Dňa 1. júla 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 217/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len “novela”). Táto novela zaviedla do právneho poriadku Slovenskej republiky nový inštitút – striedavú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

Inštitút striedavej osobnej starostlivosti je upravený v ustanovení § 24 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov

---

⁸ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. VII

⁹ ČARNOGURSKÝ, J. 2010. *Striedavá osobná starostlivosť o dieťa*. In *ULC Čarnogurský PRO BONO*. 2010. Bratislava: ULC Čarnogurský. 3. ročník, č. 2/2010. Str. 17. Dostupné na internete: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2010/05/2728-striedava-osobna-starostlivost-o-dieta>.

(ďalej aj ako len “ZoR”): *Ak sú obaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.*

Pod pojmom striedavá osobná starostlivosť rozumieme žitie dieťaťa striedavo s každým z rodičov v určitom pravidelnom časovom intervale, ktorý je rôzny a to na základe dohody medzi rodičmi alebo na základe rozhodnutia súdu.

Zo zákonného ustanovenia vyplývajú základné hmotnoprávne predpoklady na rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne splnené. Prvým predpokladom je jednoznačný záujem maloletého dieťaťa na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, čo v zmysle ustanovenia § 24 ods. 4 ZoR znamená, že záujmom dieťaťa je v prvom rade právo na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom. Druhým je lepšia možnosť zaistenia základných potrieb dieťaťa, čo však z aplikácie inštitútu vyraduje deti, ktorých rodičia trvale vytvárajú vzájomné nepriateľské prostredie. “Pri takýchto rodičoch nie je predpoklad, že budú spolupracovať aspoň v nevyhnutnej miere na zaistení potrieb dieťaťa. Práve naopak. Dieťa sa stane trvalým rukojemníkom ich vzájomnej nenávisťi.”¹⁰ Treťou podmienkou je spôsobilosť rodičov osobne sa starať o maloleté dieťa, čo je dané fyzickým alebo psychickým zdravotným stavom rodiča, kvalitou výchovného pôsobenia na dieťa, existujúcim prostredím v domácnosti pre výchovu maloletého dieťaťa. Štvrtým predpokladom pre takéto rozhodnutie súdu je záujem o osobnú starostlivosť obidvoch rodičov, pretože v prípade ak rodič žiada len právo styku s maloletým dieťaťom, nemožno ho súdnym rozhodnutím donútiť k osobnej starostlivosti o dieťa. Samozrejme, že nemôžeme zabudnúť na

---

¹⁰ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 110

poslednú ustanovenú podmienku, ktorou je súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.

“Súd musí pri všetkých prípadoch rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností, teda nielen pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ako aj na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd musí dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.”¹¹

“Dohovor o právach dieťaťa prijatý v New Yorku 20. Novembra 1989 vyhlásený pod č. 104/1991 Zb. v článku 3 ods. 1 ustanovuje, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí. Orgánom štátu je určený aj článok 18 ods. 1 tohto dohovoru, ktorý predpokladá, že štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Aj Listina základných práv a slobôd v článku 32 ods. 1 v spojení s odsekom 4 ustanovuje, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona, pričom starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona. Ak súdy pripustia vplyv samotného tvrdenia matky na rozhodnutie vo veci samej bez toho, aby jej dôvody boli podrobené skúmaniu osobnej starostlivosti, nemôžu ani zistiť, ktorý z rodičov poskytuje v záujme dieťaťa väčší výchovný priestor

---

¹¹ Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24.* (cit. 23.09.2011)

druhému rodičovi (za predpokladu, že obidvaja majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem a sú na to spôsobilí).”¹²

Podľa Dohovoru o právach dieťaťa a Všeobecnej deklarácii ľudských práv má mať detstvo nárok na osobitnú starostlivosť, ochranu a pomoc, a rodina je charakterizovaná ako základná jednotka spoločnosti a prirodzené prostredie pre rast a blaho všetkých svojich členov, no najmä detí. Rodina má nárok na ochranu a pomoc, aby mohla plniť svoju úlohu v spoločnosti, aby maloleté dieťa vyrastalo z dôvodu jeho správneho rozvoja vyrastalo v rodinnom prostredí, v atmosfére šťastia, lásky a porozumenia.¹³ Toto samotné ustanovenie síce uprednostňuje rodinu ako celok, ale v prípade rozvodu manželstva poukazuje na dôležitosť harmonickosti, porozumenia, lásky a šťasia maloletého dieťaťa aj v čase po rozvode manželstva jeho rodičov.

Ustanovenie § 24 ods. 2 druhá veta ZoR jednoznačne určuje možnosť súdu nariadiť striedavú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa aj v prípade, ak jeden z rodičov s jej určením nesúhlasí, resp. má záujem o osobnú starostlivosť dieťaťa, ale nesúhlasí so striedavou starostlivosťou. V konaní je potom podstatný motív, ktorý vedie preferenčného rodiča k odmietaniu striedavej starostlivosti, pretože iba svojvoľné, logické či účelové odmietanie nie je dostatočným dôvodom pre rozhodnutie súdu o zverení maloletého dieťaťa do výlučnej starostlivosti preferenčného rodiča. “Rodič, ktorý so striedavou osobnou starostlivosťou nesúhlasí, by mal vierohodne preukázať dôvod svojho nesúhlasu.”¹⁴

“Znenie vety druhej nemožno vysvetlovať negatívne tak, že ak sa rodičia na striedavej osobnej starostlivosti dohodnú, vtedy súd nemusí skúmať, či bude striedavá starostlivosť v záujme dieťaťa. Táto povinnosť vždy vyplýva všetkým štátnym orgánom jednak ako reprezentantom štátu z článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa, v zmysle ktorého musí byť záujem dieťaťa pvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí,

---

¹² Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24.* (cit. 23.09.2011)

¹³ Oznámenie č. 104/1991 Zb. Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o dojednaní Dohovoru o právach dieťaťa

¹⁴ Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24.* (cit. 23.09.2011)

nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonoárnými orgánmi. Táto povinnosť navyše súdu vyplýva aj z jeho povinnosti prekúmať akúkoľvek dohodu o výkone rodičovských práv a povinností a rozhodnúť o jej schválení alebo neschválení podľa odseku 3. Rozhodnutie o zverení dieťaťa do ktorejkoľvek formy osobnej starostlivosti rodičom je vždy rozhodnutím o výkone rodičovských práv a povinností, preto podlieha schváleniu súdu.”¹⁵

Samozrejmosťou je, že striedavú osobnú starostlivosť nemožno vždy nariadiť. Dôvody pre takéto rozhodnutie sa líšia, avšak typickým prípadom je ten, v ktorom sa jedná o starostlivosť o dieťa prejavujúce abnormality sociálneho spávania. Tieto abnormality vyžadujú stabilitu výchovného prostredia, resp. neustálu prítomnosť konkrétnej osoby, na ktorú je dieťa citovo veľmi pripútané a nedokáže si bežný deň bez jej prítomnosti predstaviť. Taktiež nie vždy ide o povahu dieťaťa, ale aj o povahu rodiča a jeho vplyv na dieťa a jeho výchovu. V prípadoch ak striedavá osobná starostlivosť nevyhovuje osobnosti maloletého dieťaťa, treba skúmať najmä dôvody prečo mu nevyhovuje, prečo ju odmieta.

V Slovenskej republike je snaha o zavedenie určitej formy tzv. Cochemského modelu, ktorý už funguje v Nemeckej spolkovej republike, pretože vďaka nemu sa vyvíja tlak na rozvádzajúcich sa manželov, aby dospeli k uzavretiu dohody o spoločnej výchove spoločných detí. Dôvodom je fakt, že síce sa ich manželstvo rozpadlo, rodičmi neprestávajú byť a záujem ich spoločného dieťaťa je dôležitejší než ich vzájomné konflikty.¹⁶

2.1 VÝŽIVNÉ PRE MALOLETÉ DIEŤA

V zmysle ustanovenia § 62 ods. 6 ZoR musí súd prihliadať na dĺžku času počas ktorého je maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti a na

---

¹⁵ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 113

¹⁶ SKLADANOVÁ, L. 2011. *Dieťa ma nechce*. In *MADAM EVA*. 2011. Bratislava: Ringier Axel Springer Slovakia a.s. č. 7/2011 (cit. 23.01.2012). Dostupné na internete http://www.striedavka.sk/01_custom_content/dieta_ma_nechce.pdf.

základe toho aj určiť výšku výživného, resp. samotné výživné neurčiť. Samotné ustanovenie znie nasledovne: *Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.*

“Zákon nechápe ako pravidlo, že sa výživné neurčí. Toto riešenie je jednou z možných alternatív, avšak súd môže rozhodnúť aj inak. Dokonca aj v prípade, ak sa rodičia o výživnom určitým spôsobom dohodnú spolu s dohodou o zverení do striedavej osobnej starostlivosti, nie je súd ich dohodou viazaný a môže rozhodnúť aj inak. Súd je totiž aj v tomto prípade povinný zistiť si sám všetky okolnosti relevantné pre rozhodnutie a rozhodnúť v záujme dieťaťa.”¹⁷

Samozrejme v praxi sa stretávame najmä s prípadmi, v ktorých sa výživné neustanovuje, ale to len vtedy ak rodičia maloletého dieťaťa majú rovnaké sociálne a finančné pomery (majetkové pomery) zabezpečujúce starostlivosť o dieťa. V prípade ak je finančný rozdiel značný, čiže ak jeden z rodičov má dokázateľne viac finančných prostriedkov, súd môže, resp. uloží rodičovi, ktorý je finančne zabezpečenejší, povinnosť platiť na maloleté dieťa výživné vo výške, ktorá zabezpečí dieťaťu rovnaké sociálne a finančné zabezpečenie u oboch rodičov. Tým sa vyrovnáva finančná starostlivosť o maloleté dieťa zo strany oboch rodičov. Pri určovaní výšky výživného sú dôležité zárobkové pomery a možnosti každého z rodičov dieťaťa, ktoré nie sú dané len ich subjektívnymi vlastnosťami ako fyzická zdatnosť, vzdelanie, nadanie, či pracovné skúsenosti, ale aj objektívnymi skutočnosťami, najmä existenciou pracovných príležitostí primeraných k ich vlastnostiam a schopnostiam. Preto súd vždy skúma dôvod zmeny zamestnania rodiča, ak ho zmenil za menej výhodné, pretože ak sa táto zmena neuskutočnila zo zdravotných dôvodov, z organizačných dôvodov, či zmeny bydliska, súd pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti vychádza z dosahujúcich príjmov rodiča pred zmenou zamestnania.

---

¹⁷ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 393

Na určenie výšky výživného pre dieťa v striedavej starostlivosti majú vplyv viaceré faktory a okolnosti, no nevyhnutným je vyčíslenie mesačných nákladov na zabezpečenie riadnej výchovy dieťaťa, ako je ošatenie, jedlo, záujmy, škola, atď. Až potom môže súd rozhodovať o pomere vyživovacej povinnosti medzi rodičmi. Jedným z variantov je rozdelenie týchto nákladov medzi rodičov v pomere výplývajúcom najmä z ich možností, schopností a majetkových pomerov, samozrejme s ohľadom na dĺžku času, ktorý sa bude každý z rodičov o dieťa osobne starať.

Tak ako JUDr. Bronislava Pavelková, PhD. vo svojej publikácii Zákon o rodine. Komentár, tak aj ja uvediem príklad určenia výživného pre dieťa zverenú do striedavej osobnej starostlivosti. V prípade, ak by súd určil, že celkové mesačné náklady na maloleté dieťa sú 200 EUR, majetkové pomery rodičov sú 1 200 EUR u otca a 800 EUR u matky. V bezproblémovom prípade rodičia už nemajú žiadnu inú vyživovaciu povinnosť a dieťa u každého z nich je v rovnakom pomere. Preto by sa mal otec dieťa podieľať na jeho výžive čiastkou predstavujúcou $\frac{3}{5}$ z celkových mesačných nákladov na dieťa, t.j. 120 EUR mesačne, a matka zasa v pomere $\frac{2}{5}$, t.j. v sume 80 EUR mesačne. Hoci výživné na maloleté dieťa nie je zákonom dovolené započítavať, súd môže jednoducho rozhodnúť iba o povinnosti jedného z rodičov a tým mu ustanoviť povinnosť platiť výživné vo výške predstavujúcej rozdiel medzi ich vzájomnými pohľadávkami, t.j. nariadiť otcovi dieťaťa platiť výživné vo výške 40 EUR mesačne k rukám matky.

“Pokiaľ sa týka plnenia vyživovacej povinnosti k dieťaťu, zverenému do striedavej osobnej starostlivosti, súd môže ešte určiť, ktorý z rodičov bude hrať potreby dieťaťa tretím osobám (školné, stravné v škole, odplata za školský klub, električenka, krúžky a pod.). Inak sa môže stať, že jeden z rodičov bude striedavú starostlivosť zneužívať na neplnenie si vyživovacej povinnosti. Preto sa javí ako veľmi výhodné súčasné určenie rodiča, ktorý bude spravovať v bežných veciach majetok maloletého, tvorený výživným. Výživné je totiž zdrojom tvorby majetku maloletého dieťaťa a oprávnený

rodič je len platobným miestom a navyše výživné je peňažné plnenie, určené na uspokojovanie bežných potrieb.”¹⁸

Samozrejme je viacero spôsobov, ktoré si môže sudca zvoliť pri určovaní výšky výživného, ako aj pri určovaní vyživovacej povinnosti rodičom voči maloletému dieťaťu. V zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 a 5 ZoR sú rodičia povinní spravovať majetok dieťaťa s náležitou starostlivosťou, pričom dieťa má právo žiadať od nich vuúčtovanie, týkajúce sa správy jeho majetku. Pre tento prípad je vhodné ak súd určí, že peňažné prostriedky predstavujúce vyživovaciú povinnosť oboch rodičov sa budú kumulovať na osobitnom účte, založenom práve na tento účel, a ktorý bude spravovať rodič poverený súdom na bežnú správu majetku dieťaťa, resp. môžu ho spravovať aj obaja rodičia.

“Okrem otázky výživného by malo rozhodnutie o striedavej starostlivosti obsahovať tiež výrok o tom, ktorý z rodičov bude poberateľom rodičovských dávok alebo ktorý z rodičov si bude na dieťa uplatňovať daňový bonus. Nevyhnutne treba rozhodnúť tiež o tom, kde (u ktorého z rodičov) bude mať dieťa trvalé bydlisko.”¹⁹

---

¹⁸ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 394

¹⁹ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 395

3 STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ

„Pred zavedením tohto inštitútu do zákona o rodine bolo bežnou praxou, že maloleté deti, a to často zverené do osobnej starostlivosti matky, sa stávali prostriedkom „vydierania“, zabraňovali styku maloletého dieťaťa s otcom a otca maloletého dieťaťa vnímali len ako zdroj finančných prostriedkov na výchovu a opateru dieťaťa. Striedavá osobná starostlivosť vyjadruje skutočnosť, že dieťa potrebuje nielen matku, ale potrebuje oboch rodičov.“²⁰

Do zavedenia inštitútu striedavej osobnej starostlivosti bola súdna prax taká, že rodič, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti (v drvivej väčšine otec), sa mohol s dieťaťom sýkať na základe súdneho rozhodnutia, aj to prevažne dvakrát do mesiaca počas víkendov. Takýto styk maloletého dieťaťa s rodičom – otcom umožňovalo a naďalej umožňuje iba to, aby dieťa na otca nezabudlo a otec mal aspoň dôvod na riadne platenie určeného výživného na dieťa. Otec nemá veľa možností zasahovať do výchovy maloletého dieťaťa a stáva sa z neho tzv. víkendový otecko.²¹

„Vzťahy medzi rodičmi a deťmi sú mimoriadne vo svojej základnej podstate. Ich skutočné zachovanie je vôľou každého pravého rodiča, bez ohľadu na to, či dieťa pochádza z manželstva alebo nie. Rodič si uvedomuje, že dieťa je jeho posolstvom, je tým, čo tu po sebe zanecháva. Absencia prítomnosti jedného z rodičov sa môže výrazne prejaviť pri formovaní osobnosti dieťaťa.“

Dieťa sa formuje pod vplyvom vzorov, ktoré sa pohybujú v jeho prostredí. Vzhľadom na svoju odkázanosť sa často krát stáva ľahko ovplyvniteľným, s cieľom nestratiť stabilitu a istotu.“²²

---

²⁰ www.epi.sk. *Striedavá osobná starostlivosť*. (cit. 10.02.2012). Dostupné na internete http://www.epi.sk/456/Striedava-osobna-starostlivost-_19425.aspx.

²¹ ČARNOGURSKÝ, J. 2010. *Striedavá osobná starostlivosť o dieťa*. In *ULC Čarnogurský PRO BONO*. 2010. Bratislava: ULC Čarnogurský. 3. ročník, č. 2/2010. Str. 16. Dostupné na internete: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2010/05/2728-striedava-osobna-starostlivost-o-diet>.

²² ŠÍNOVÁ, R. a kol. 2010. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydanie. Praha: Leges, s.r.o., 2010. Str. 263

Predtým ako definujem striedavú osobnú starostlivosť, je potrebné venovať sa pojmom ako výchova a osobná starostlivosť o maloleté dieťa, pretože od týchto dvoch pojmov sa následne vyvíja pojem striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa.

“Zásadnú úlohu vo výchove maloletého dieťaťa majú jeho rodičia. Výchova dieťaťa je nielen ich právom, garantovaným viacerými medzinárodnými, európskymi aj vnútroštátnymi prameňmi, ale aj ich povinnosťou, ktorej sa nemôže bez závaných právnych následkov svojvoľne zbaviť.”²³ S takouto ideou sa ja ako autor tejto práce stotožňujem, pretože pre zachovanie tejto idey je striedavá osobná starostlivosť o maloleté dieťa tým najlepším riešením pre čas po rozvode rodičov maloletého dieťaťa. Samozrejme nie vždy je najlepším riešením, keďže niektorí ľudia nechcú, resp. si neuvedomujú dôležitosť riadnej výchovy maloletého dieťaťa a najmä dôsledky nesprávneho vplyvu rodiča na dieťa.

Osobná starostlivosť je v podstate výchovou v užšom zmysle slova a jedná sa najmä o starostlivosť, ktorá sa venuje dieťaťu v rodine, či už úplnej alebo neúplnej rodine. Zahrňujeme tu najmä základné potreby dieťaťa, ktoré musí zaobstarávať v prvom radde rodič, resp. obaja rodičia dieťaťa, ako napr. strava, bývanie, ošatenie, zabezpečenie lekárskej starostlivosti, zabezpečenie školskej dochádzky.

“Výchovou zákon rozumie uvedomelú činnosť, pôsobiacu na základné oblasti ľudskej psychiky – oblasť citovú, rozumovú a mravnú. Výchova dieťaťa vyžaduje, aby sa všetky tieto oblasti rozvíjali harmonicky a primerane tak, aby nedochádzalo k narušeniu dušeného vývoja dieťaťa a výchovným problémom. Cieľom výchovy je viesť dieťa k pozitívnemu správaniu.”²⁴ Preto má výchova dieťaťa smerovať k dosiahnutiu základných cieľov. K týmto cieľom patrí rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho nadania a rozumových či fyzických schopností, príprava dieťaťa na zodpovedný život

---

²³ PAVELKOVÁ, B. 2009. *Maloletí v slovenskom rodinnom práve – Právne postavenie rodiča vo výchove maloletého dieťaťa, 2. časť*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2009, str. 5

²⁴ PAVELKOVÁ, B. 2009. *Maloletí v slovenskom rodinnom práve – Právne postavenie rodiča vo výchove maloletého dieťaťa, 2. časť*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2009, str. 10

v spoločnosti, úcta k ľudským právam základným slobodám, úcta k rodičom, k svojej i k cudzej krajine, kultúre, uznávaným hodnotám, ako aj úcta k prírodnému prostrediu, v ktorom žije.²⁵

“Pokiaľ je záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom, potom musíme dôjsť k logickému záveru, že predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou (dieťa by malo stále navštevovať rovnakú školu) aj s mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa (šport, tanec, hudba, cudzie jazyky a pod.). Dieťaťu by sa striedaním osobnej starostlivosti nemal meniť okruh jeho kamarátov a blízkych osôb, aby nebolo v takýchto situáciách ďalej traumatizované. Vzhľadom na uvedené je pre rozhodnutie rozhodujúca aj vzdialenosť bydlísk rodičov a zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nebude spravidla vhodné, pokiaľ rodičia bývajú v iných mestách, resp. vo vzdialených mestských častiach.”²⁶ Právna teória je toho názoru, že záujem dieťaťa je potrebné chápať čo najextenzívnejšie, pretože dieťa by malo vyrastať v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, tolerance, stability a harmónie, jeho výchova má smerovať k pozitívnemu rozvoju osobnosti, rozumových a fyzických schopností, no najmä majú byť zachované práva dieťaťa zakotvené v Dohovore o právach dieťaťa, či v iných právnych predpisoch.

“Striedavá starostlivosť sa na základe skúseností viacerých krajín ako USA, Nemecko, Nórsko a Česká republika ukazuje ako najlepšia a najefektívnejšia forma porozvodovej starostlivosti o deti.”²⁷

Je dokázané, že deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti dokážu lepšie vyjadriť svoje pocity a zároveň sa menej zamestnávajú

---

²⁵ ŠÍNOVÁ, R. a kol. 2010. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydanie. Praha: Leges, s.r.o., 2010. Str. 247

²⁶ Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24.* (cit. 23.09.2011)

²⁷ ČARNOGURSKÝ, J. 2010. *Striedavá osobná starostlivosť o dieťa*. In *ULC Čarnogurský PRO BONO*. 2010. Bratislava: ULC Čarnogurský. 3. ročník, č. 2/2010. Str. 17. Dostupné na internete: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2010/05/2728-striedava-osobna-starostlivost-o-dieta>.

myšlienkami na obnovenie pôvodnej rodiny, pretože striedavú starostlivosť môžeme charakterizovať aj ako pokračovanie rodiny, najmä tých socializačných podmienok, ktoré dovtedy tvorili ich pocit bezpečia a istoty. Na základe doterajších výskumov možno tvrdiť, že jediný problém tvoria určité technické a organizačné podmienky na začiatku, avšak ktoré pre samotné deti neznameniajú nič dôležité, pretože pre ne je hlavné zachovanie rovnakého vzťahu s oboma rodičmi.

Tak ako by sa nemalo zo strany jedného z rodičov zabraňovať styku dieťaťa s druhým rodičom, resp. neopodstatnene odmietať ustanovenie striedavej starostlivosti len z dôvodu pocitu, že na to má právo, tak by sa inštitút striedavej osobnej starostlivosti nemal zneužívať jedným z rodičov a pred podaním návrhu na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, by si mal uvedomiť vhodnosť tejto úpravy, ako aj všetky následky z toho vyplývajúce. Nemal by podávať takýto návrh len z dôvodu uškodiť bývalému partnerovi či zasahovania do riadnej výchovy maloletých detí nesprávnym a nevhodným spôsobom.

V bežnom živote sa môžeme stretnúť s rôznymi životnými situáciami, spomením aspoň niektoré typické situácie ako napr. otec, ktorý sa ani počas trvania manželstva nezaujímal o výchovu dieťaťa, podá návrh na jeho zverenie do striedavej starostlivosti s tým, že má vytvorené podmienky pre jeho výchovu a na čas konania súdu zmení svoje správanie tak, že sudca rozhodne o tejto forme úpravy, avšak takmer okamžite po nadoburnutí právoplatnosti rozhodnutia zmení svoje správanie, nedodržiava stanovené termíny a ani dohodnutý denný režim dieťaťa, úmyselne na neho vplýva nesprávnym spôsobom, zapríčiňuje psychickú nestálosť dieťaťa, neplní si povinnosti ustanovené súdnym rozhodnutím, nepripravuje dieťa na stretnutie s matkou, resp. neodovzdáva ho s potrebnými vecami. Opačným príkladom je keď matka dieťaťa, ktorá nesúhlasila s ustanovením striedavej osobnej starostlivosti aj naďalej zabraňuje otcovi styk s maloletým dieťaťom, vyhovára sa na rôzne choroby a životné situácie, nepripravuje dieťa na styk s otcom, resp. neodovzdáva mu ho v stanovených termínoch a zabraňuje tak otcovi zabezpečovať osobnú starostlivosť o dieťa v čase určenom súdnym rozhodnutím.

“Prvoradým predpokladom pre ustanovenie striedavej osobnej starostlivosti je, že dieťa nebude vytrhávané opakovane z prostredia školy alebo predškolského zariadenia a cyklicky umiestňované do iného prostredia. Že teda obaja rodičia žijú aspoň približne v mieste, ktoré umožňuje dieťaťu dennú dochádzku do zariadenia, ktoré už navštevuje, resp. na ktorom sa rodičia dohodnú. Podobne by sa malo dieťaťu zachovať aj jeho sociálne prostredie – priatelia, susedia, záujmové aktivity.”²⁸

Prax striedavej osobnej starostlivosti nám priniesla veľký počet možných variantov ako sa obidvaja rodičia môžu podieľať na osobnej starostlivosti o ich spoločné maloleté dieťa v čase po rozvode, resp. rozhode v prípade, že rodičia maloletých detí nežili v manželskom zväzku.

Samozrejme pri všetkých existujúcich variantoch je dôležité správne posúdenie skutočného stavu, ktorý odzrkadluje potreby maloletého dieťaťa, ako aj jeho pocity a chcenie byť s oboma svojimi rodičmi i v čase po rozvode rodičov. Nie je možné aby sudca rozhodol v prospech jedného z tvrdení sporných strán bez udania dôvodu, resp. bez skutočného pozbierania potrebných dôkazov ako aj ich odborného posúdenia všetkých spoločne i každý samostatne. V prípadoch, kedy je možné vzhľadom na vek a psychickú vyspelosť maloletého dieťaťa, vypočuť si názor dieťaťa, sa tento výsluch berie ako relevantný dôkaz a prihliada sa naň v plnej miere.

Existuje niekoľko zaužívaných variantov striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa a záleží najmä na súčasnej situácii rodičov a dieťaťa ako aj na ich dohode, resp. na odporúčaní zástupcu maloletého dieťaťa v súdnom konaní týkajúcom sa zverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Vždy treba brať do úvahy bydlisko obidvoch rodičov a na základe neho aj určiť vhodný variant striedavej starostlivosti. V každom konkrétnom prípade je potrebné posudzovať vhodnosť takejto starostlivosti o dieťa nielen z pohľadu jeho psychického zdravia a vývoja, ale aj z pohľadu prostredia, v ktorom má byť vychovávané.

Tak ako je zaužívané, že rodičia by mali bývať čo najbližšie pri sebe, tak sa stretávame aj s prípadmi, kedy je dieťa vychovávané dokonca v

---

²⁸ PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 111

dvoch rôznych krajinách. Vtedy si rodičia dieťa striedajú mesačne alebo ročne, resp. majú dohodnutú, či určenú inú dobu, počas ktorej zabezpečujú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Avšak v tomto prípade je to zložitejšie najmä pri školopovinných deťoch, kedy je potrebné povinnú školskú dochádzku riešiť v dvoch krajinách naraz, musí sa ustanoviť škola, ktorá bude pre dieťa domovská, čo znamená, že bude dieťa klasifikované a hodnotené iba v jednej škole. Vo väčšine prípadov sa to musí riešiť prostredníctvom štátnych inštitúcií, ktorých zameranie je školstvo a medzinárodný styk, t.j. prostredníctvom Ministerstva školstva a Ministerstva zahraničných vecí.

V drvivej prevahe takýchto prípadov sa stretávame so vzájomným porozumením, bezproblémovou komunikáciou, rešpektom a úctou u obidvoch rodičov. Na strane druhej z pohľadu maloletého dieťaťa sa stretávame s výbornou schopnosťou prispôbiť sa takto vytvoreným podmienkam výchovného prostredia, ako aj skvelým vyrovnaním sa s dlhodobejším odlúčením od jedného zo svojich rodičov.

Tým najjednoduchším a asi aj najviac využívaným spôsobom ustanovenia striedavky v praxi je ten kedy dieťa strieda domácnosti rodičov každý týždeň. Znamená to, že jeden týždeň je v osobnej starostlivosti matky a ten druhý týždeň v osobnej starostlivosti otca. Tento spôsobom je vhodný najmä pre deti, ktoré sú schopné sa prispôbiť takémuto časovému rozvrhu a nevadí im odlúčenie od druhého rodiča na jeden celý týždeň. Taktiež je prospešné, keď maloleté deti majú možnosť telefonického alebo aj osobného kontaktu s druhým rodičom počas týždňa, ktorý s ním netrávia. Tak neúcitia strach z odlúčenia od jedného z rodičov.

Typickým príkladom sa stal rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici vyhlásený v konaní pred samosudcom JUDr. Gabrielom Slobodníkom, kedy súd schválil dohodu rodičov a tým zveril maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. V tomto prípade sa striedavá osobná starostlivosť realizuje v týždenných intervaloch s tým, že od 1. pondelka nepárneho týždňa v roku od 17:00 hod. osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje matka, a od nasledujúceho pondelka párneho týždňa v roku od 17:00 hod. osobnú starostlivosť o

maloletých zabezpečuje otec. Už v návrhu matka navrhla striedavú osobnú starostlivosť o maloleté deti pochádzajúce z manželstva, s čím otec ako odporca súhlasil, a preto súd po vykonaní dokazovania a skúmania, či je striedavá osobná starostlivosť vyhovujúca pre správny rozvoj maloletých detí, rozhodol o schválení rodičovskej dohody.²⁹

Obdobný variant tohto najaplikovanejšieho je striedanie si maloletého dieťaťa po dobu dvoch týždňov. Tu sa predpokladá, že dieťa nemá žiadne problémy s odlúčením od jedného z rodičov, že sa vie rýchlo prispôbiť novým podmienkam v jeho živote. Podľa tohto variantu rozhodol aj Okresný súd v Bánovciach nad Bebravou v konaní pred samosudkyňou Mgr. Miriam Manovou, kde súd schválil dohodu rodičov, podľa ktorej sa maloleté deti zverujú do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov s tým, že každý z rodičov bude vykonávať osobnú starostlivosť o maloletých súčasne po dobu dvoch po sebe nasledujúcich týždňov počnúc starostlivosťou zo strany otca od prvého piatka nasledujúceho po dni právoplatnosti rozsudku od 15:00 hod. po dobu dvoch po sebe nasledujúcich týždňov do piatka druhého týždňa do 15:00 hod. Maloletých odovzdá ten-ktorý z rodičov druhému rodičovi, ktorý bude vykonávať starostlivosť počas dvoch po sebe nasledujúcich týždňov, v mieste bydliska odovzdávajúceho rodiča.³⁰

Ďalším možným riešením striedavej osobnej starostlivosti je rozdelenie si dní v dvoch týždňoch po dvoch až troch po sebe idúcich dňoch v týždni. Príkladom takejto spôsobu je keď v prvom týždni matka vykonáva osobnú starostlivosť o dieťa v dňoch pondelok až utorok a v dňoch piatok až nedeľa, v druhom týždni v dňoch streda až štvrtok, a otec naopak v prvom týždni v dňoch streda až štvrtok a v druhom týždni pondelok až utorok a piatok až nedeľa. Ide o tzv. 2-2-3-2-2-3 spôsob zabezpečovania

---

²⁹ Rozsudok v mene Slovenskej republiky vydaný Okresným súdom Banská Bystrica č.k. 13C/135/2011 (cit. 12.02.2012). Dostupný na internete <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudne-rozhodnutia/Sudne-rozhodnutia.aspx>

³⁰ Rozsudok v mene Slovenskej republiky vydaný Okresným súdom Bánovce nad Bebravou č.k. 1P/113/2011 (cit. 13.02.2012). Dostupný na internete <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudne-rozhodnutia/Sudne-rozhodnutia.aspx>

osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Tento variant je vhodný najmä pre dieťa, ktoré neznesie dlhšie odlúčenie od jedného z rodičov a samozrejme je zároveň prispôsobené na krátke intervaly striedania domácnosti, resp. rodiča v domácnosti, keďže niekedy sa môžu rodičia dohodnúť na jednom mieste výchovy dieťaťa a striedajú sa v domácnosti oni a dieťa tým nestrieda výchovné prostredie.

Ako štvrtý variant spomeniem striedanie osobnej starostlivosti o maloleté dieťa po mesiaci, ktorý nie je až tak zaužívaný, hoci v tomto prípade je dosť časté, že počas mesiaca je upravený aj styk dieťaťa s rodičom, ktorý ho momentálne nemá v osobnej starostlivosti. Tu sa stretávame s tým, že dieťa je dlhodobejšie odlúčené od jedného z rodičov, avšak prízvukuje sa na umožnenie styku s druhým rodičom počas doby, kedy sa o neho stará jeden z nich.

Ako príklad štvrtého variantu nám môže poslúžiť rozhodnutie Okresného súdu v Brezne v konaní, v ktorom súd schválil rodičovskú dohodu a zveril maloletého syna v každom nepárnom kalendárnom mesiaci v roku do výchovy otca a v každom párnom kalendárnom mesiaci v roku do výchovy matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Každý z rodičov bol zaviazaný k tomu, aby maloletého odovzdal vždy k 1. dňu v mesiaci tomu rodičovi, ktorý má ten mesiac zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého.³¹

3.1 VZNIK

Základným predpokladom pre vznik striedavej osobnej starostlivosti je najmä dohoda a spolupráca rodičov maloletého dieťaťa, či detí. Tento spôsob vzniku je v praxi najžiadanejší a najlepší pre správny psychický vývoj maloletého dieťaťa. V tomto prípade si rodičia uvedomujú dôležitosť vzájomnej komunikácie, tolerancie, cti, rešpektu ako i samej dohody medzi sebou.

---

³¹ Rozsudok v mene Slovenskej republiky vydaný Okresným súdom Brezno č.k. 2P/43/2011 (cit. 10.02.2012). Dostupný na internete http://rozsudkyodetoch.sk/01_custom_content/rozsudky/_SOS/OS%20Brezno-2.pdf.

Deti vychovávané v prostredí, ktoré vzniklo na základe vzájomnej dohody jeho rodičov, majú omnoho lepšie predpoklady pre správny vývoj a aj pre tzv. svetlejšiu budúcnosť v dospelosti. Takto vychovávané maloleté deti vo vysokom percente nemajú žiadne asociačné problémy v období puberty alebo v dospelosti, neprepadávajú rôznym závislostiam ako sú drogy, alkohol, výherné automaty, nevydajú sa na cestu kriminálneho života. Rodičia im vytvárajú takmer identické výchovné prostredie tomu, ktoré mali vytvorené pred rozvodom rodičov, iba s jednou zmenou. Touto zmenou je to, že už nevyrastajú v spoločnej starostlivosti, ale osobnú starostlivosť im zabezpečuje vždy iba jeden z rodičov.

V tomto prípade začína striedavá osobná starostlivosť v podstate okamihom dohody rodičov, resp. dňom, na ktorom sa spoločne dohodnú. Tento spôsob vzniku nemusí byť schválený súdnou cestou, ale pre prípad neskorších nezhôd môže právoplatné a účinné súdne rozhodnutie slúžiť ako prevencia pred nepriaznivým stavom, nezhodami rodičov, či prípadnými nedorozumeniami, ktoré sa môžu kedykoľvek vyskytnúť.

Taktiež je tento spôsob vzniku striedavej osobnej starostlivosti vhodnejší aj pre obidvoch rodičov z toho pohľadu, že medzi nimi stále pretrváva určitý druh dôvery a rešpektu, že vedia o vzájomnom súhlase so striedavou osobnou starostlivosťou o spoločné dieťa, deti, že si nevytvárajú úmyselne konfliktné situácie, ktoré potom problémovo a zdĺhavo vzájomne riešia.

Duhým variantom vzniku striedavej osobnej starostlivosti je právoplatné a účinné rozhodnutie príslušného súdu Slovenskej republiky, ktoré vzniklo na základe dokazovania a zistenia skutočného stavu v tom ktorom konkrétnom prípade. Toto rozhodnutie môže, ale aj nemusí vyplývať z predchádzajúcej dohody rodičov, pretože je v prevažnej miere výsledkom nezhôd rodičov maloletých detí. Často sa stáva, že jeden z nich nesúhlasí s ustanovením striedavej osobnej starostlivosti, avšak v zmysle ustanovenia § 24 ods. 2 ZoR postačuje súhlas jedného z rodičov pre súdne dokazovanie a skúmanie situácie a vhodnosti ustanovenia striedavej osobnej starostlivosti v konkrétnom prípade.

Nadobudnutím právoplatnosti takéhoto rozhodnutia súdu začínajú plynúť pre zúčastnené strany určité práva a povinnosti, ktoré v prípade nedodržovania je možné si vynútiť prostredníctvom ďalšieho súdneho konania.

Obidva spôsoby vzniku striedavej osobnej starostlivosti spolu úzko súvisia, resp. sú na seba naviazané a v praxi sa stretávame s ich spojením v jednom prípade. Tak ako je už vyššie uvedené, je dobré, keď sa rodičia dohodnú na takejto forme starostlivosti o spoločné maloleté deti a zároveň si to pre prípad možných neskorších nezhôd nechajú schváliť súdnym rozhodnutím. V každom jednom prípade je dôležité skúmanie vhodnosti takejto úpravy vzťahov medzi rodičmi a deťmi.

Každý rodič, ktorý sa ocitne v situácii, v ktorej bude riešiť rozvod, resp. rozchod, by si mal uvedomiť jednu zásadnú vec, a to, že maloleté deti nemajú byť prostriedkom pomsty určenej jeho expartnerovi. Túto zásadu by mal každý dodržiavať, avšak v dnešnej dobe sa skôr stretávame s prípadmi, kedy sa deti naozaj stávajú takýmto prostriedkom, a rodičia si vzájomne robia prieky prostredníctvom nich. Toto využívanie maloletých detí niekedy prekračuje aj hranice úsnosnosti a najviac tým trpia práve deti. Rodičia, ktorým záleží na zdravom psychickom vývoji spoločných detí, si v otázkach ich výchovy nájdu cestu k normálnej komunikácii i napriek vlastným nezhodám, či výčitkám pre rozpad manželstva.

3.1.1 ŠTATISTIKY

Na základe vlastného zisťovania ako aj na základe oficiálnych štatistík o ustanovovaní striedavej osobnej starostlivosti v jednotlivých prípadoch zverejňovaných na oficiálnej webovej stránke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny môžeme konštatovať, že tento inštitút sa postupne zaraďuje do bežnej praxe súdov v konaniach týkajúcich sa úpravy práv a povinností voči maloletým deťom.

Okresný súd Bratislava I v období od zavedenia inštitútu striedavej osobnej starostlivosti do začiatku novembra roku 2011 vyhovel siedmin návrhom na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, čo

zapadá aj do celkovej štatistiky bratislavského kraja. V bratislavskom kraji bolo v roku 2011 rozhodnuté v 101 prípadoch o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, z toho až v 79 prípadoch bola schválená rodičovská dohoda o tejto úprave vzájomných vzťahov medzi nimi a ich spoločnými deťmi. Tieto rozhodnutia sa týkajú celkovo 129 maloletých detí.

Banskobystrický kraj je v poradí rozhodovania o zavedení tohto inštitútu do praxe na druhom mieste, pretože počas rovnakého obdobia takto rozhodol v 89 prípadoch, vďaka čomu do striedavej osobnej starostlivosti putovalo dohromady 112 detí z celkového počtu 2 609 detí, o ktorých osobnej starostlivosti sa rozhodovalo. To znamená, že v banskobystrickom kraji bolo do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov zverených len niečo viac ako 4% všetkých detí, ktoré boli predmetom konaní o ich zverení do tej – ktorej formy osobnej starostlivosti.

V ostatných krajoch Slovenskej republiky sú tieto čísla nižšie a nižšie, čo má za následok to, že v rámci celej republiky bolo do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov zverených 742 maloletých detí. Toto číslo predstavuje len zlomok z celkového počtu 18 724 maloletých detí, ktorých rodičia sa súdnou cestou domáhali úpravy práv a povinností vo vzťahu k nim. Môžeme konštatovať, že konečný výsledok za rok 2011 predstavuje necelé 4% maloletých detí zverených do striedavej osobnej starostlivosti.

3.2 ZÁNİK

Najjednoduchším spôsobom zániku striedavej osobnej starostlivosti je dospelosť a samostatnosť dieťaťa. V dospelom veku sa dieťa už samo rozhoduje o tom, že kedy a ako dlho bude tráviť čas s tým – ktorým rodičom. Toto rozhodovanie začína už vo veku mladistvého, kedy sa dieťa dostáva do obdobia puberty, avšak kým nie je samostatné, aj ono musí rešpektovať súdne rozhodnutie. V tomto prípade sa väčšinou jedná o situáciu, kedy dieťa rodičov sa stane zárobkovočinným, začne pracovať,

osamostatní sa aj v otázke bývania či založenia si vlastnej rodiny. Tento spôsobom sa považuje nielen za najjednoduchší, ale aj za najžiadanejší a najideálnejší spôsob ukončenia striedavej osobnej starostlivosti.

Druhý spôsob je taktiež jednoduchý, ale naruší od prvého je smutnejší a tragickejší, pretože striedavá osobná starostlivosť zanika aj v smrťou maloletého dieťaťa alebo jedného z rodičov. V prípade smrti maloletého dieťaťa totiž rodičia strácajú tzv. predmet dohody, a v prípade úmrtia jedného z rodičov dieťa stráca človeka, ktorý mal zabezpečovať osobnú starostlivosť o neho v určenom čase.

Ďalším spôsobom je zrušenie striedavej osobnej starostlivosti právoplatným rozhodnutím súdu na základe opodstatneného návrhu jedného z rodičov. K tomuto spôsobu zániku inštitútu dochádza v prípadoch zmeny pomerov na jednej, resp. na oboch stranách rodičov maloletého dieťaťa, alebo v prípade zhoršenia správania sa samotného maloletého dieťaťa, či jeho psychického alebo zdravotného stavu. Existuje veľa dôvodov pre zrušenie striedavky, avšak musia byť opodstatnené a riadne oddôvodnené, pretože len vyjadrenie jedného rodiča, že sa mu nepáči toto riešenie alebo že mu to nevyhovuje, nie je dôvodom na zrušenie tejto úpravy vzťahov medzi rodičmi a dieťaťom a následnou zmenou na pôvodnú, resp. inú úpravu týchto vzťahov.

Jedným z mnohých dôvodov pre zrušenie tejto úpravy práv a povinností vo vzťahu k maloletému dieťaťu je aj to, keď jeden z rodičov opakovane alebo súvisle podceňuje zdravotný stav maloletého, čím mu zapríčiňuje časté vírusové alebo bakteriálne ochorenie a s tým súvisiace následky, ako je aj zníženie imunitného systému maloletého dieťaťa. K tejto situácii dochádza pomerne často z rozličných dôvodov, no najmä odlišného názoru rodičov na zdravotný stav spoločného dieťaťa a riešenie danej situácie. Jeden z rodičov preferuje liečbu na základe odporúčania odborného lekára a druhý rodič napr. odmieta túto liečbu a po dobu, počas ktorej on zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, dieťaťu nepodáva predpísané lieky.

Rozdielnosť v pohľade na zdravotný stav dieťaťa sa môže ukázať aj v opačnom svetle a to napr. prehnanou starostlivosťou o zdravie dieťaťa s

tým, že už len pri bežnom zakašaní dieťaťa mu nasadí svojvoľne liečbu a počas celeého roka trvá na užívaní určitých probiotík alebo vitamínov, ktoré sú síce zdraviu prospešné, ale vo veľkej miere a vďaka nesprávnemu užívaniu môže dôjsť aj k oslabeniu imunitného systému dieťaťa.

3.3 SUBJEKTY A ICH PRÁVA A POVINNOSTI

Medzi subjekty súdneho konania vo veci striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa zaraďujeme v prvom rade dieťa a jeho rodičov, ďalej kolízneho opatrovníka ako zástupcu maloletého dieťaťa, ako aj prizvaných znalcov, odborníkov v oblasti psychológie, či mediátorov.

Hoci sa v minimálnej miere zúčastňuje na úkonoch súdu vyplývajúcich z konania vo veci samej, za najdôležitejší subjekt tohto konania považujeme maloleté dieťa, ktorého starostlivosť je predmetom konania a vo väčšine prípadov aj dôvodom sporných záujmov rodičov maloletého dieťaťa. Keby neexistovalo maloleté dieťa, nevznikli by spory medzi účastníkmi konania, samotné konanie by sa nezačalo a neupravovali by sa vzťahy v zmysle ustanovenia § 24 a nasl. ZoR.

V určitých prípadoch sa dieťa môže zúčastňovať pojednávaní, s prihliadnutím na jeho psychickú vyspelosť, či vek, je dokonca možné ho vypočuť priamo v pojednávacej miestnosti, resp. na to osobitne vytvorenej miestnosti. V ostatných prípadoch sú jeho názory a pocity prezentované kolízny opatrovníkom, ktorý s ním viedol rozhovor adekvátny jeho veku a rozumovej vyspelosti, a tým si vytvoril čo najlepší odborný a objektívny názor na vzniknutú situáciu. Na základe tohto názoru môže prezentovať svoje vlastné zistenia a odporúčania pred súdom na vytýčenom pojednávaní.

„V súlade s článkom 12 Dohovoru o právach dieťaťa, § 43 ods.1 zákona o rodine a v zmysle § 100 odsek 3 Občianskeho súdneho poriadku maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadriť ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho dotýkajú. V zmysle zákona o rodine v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého

dieťaťa, má dieťa právo byť vypočuté. Vypočutie dieťaťa je tak jedným z práv dieťaťa, ktoré treba mať na zreteli pri zabezpečovaní ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.“³²

Maloleté dieťa je osobou, ktorá má osobitné právo na ochranu jeho záujmov, na zachovanie stabilného rodinného prostredia, resp. na vytvorenie vhodného výchovného prostredia obidvoma rodičmi i v čase po rozvode ich manželstva.

V konaní sa musí skúmať najmä jeho psychické a citové rozpoloženie, ako aj vytvorený vzťah k rodičom ako rodine, i k rodičom jednotlivo. Je potrebné správne odhadnúť jeho rozumovú vyspelosť a viesť rozhovory v duchu priorít, ktoré sú mu v jeho veku blízke a zrozumiteľné. Dieťa sa takýmto spôsobom samo vyjadrí k otázke svojho záujmu na jeho zverení do striedavej osobnej starostlivosti a tým aj k otázke vhodnosti či potreby ustanovenia samotnej striedavej starostlivosti tom ktorom prípade.

Na záujem dieťaťa v zmysle článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa sa má prihliadať už pri vytváraní právnych predpisov, ako aj všetkých materiálov, ktoré majú dopad na maloleté deti.³³

Pri maloletom dieťati ako subjekte súdneho konania nevieme presne stanoviť jeho povinnosti, keďže sa v podstate jedná o vykonávanie osobnej starostlivosti o neho, a nie o tom, že čo musí a čo môže. Jedinou jeho povinnosťou je poslúchať a pripôsobiť sa novovzniknutej situácii. Na druhej strane má viacero práv ako právo na ochranu osobnosti, ochranu záujmu, ochranu výchovného prostredia, zabezpečenie osobnej starostlivosti a jeho základných potrieb zo strany rodičov.

Najaktívnejšími účastníkmi súdneho konaia sú rodičia maloletého dieťaťa, ktorí majú záujem o zabezpečovanie osobnej starostlivosti o neho.

---

³² Interná norma č. IN – 020/2006. *Vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka po účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.* 1. vydanie. 10 s. Dostupné na internete <http://www.striedavka.sk/index.php/zakony-a-ine-pravne-normy/2743-interna-norma-pre-vykonavanie-funkcie-kolizneho-opatrovnika.html>.

³³ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. 2009. *Národný akčný plán pre deti na roky 2009 – 2012.* 2009 (cit. 04.02.2012). Dostupný na internete <http://www.employment.gov.sk/rod-a-soc-politika-socialnopravna-ochrana-deti-a-socialna-kuratela.html>. str. 21.

Účastníkmi konania sa stávajú okamihom podania návrhu na úpravu styku s maloletým dieťaťom, resp. na zmenu výchovného prostredia, či zmenu osobnej starostlivosti.

Obaja sa snažia v konaní dokázať pravdivosť a odôvodnenosť svojich tvrdení ako aj domniek o správnom, či nesprávnom vplyve druhého rodiča na spoločné maloleté dieťa.

Ich základnou povinnosťou je v konaní o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti pred súd predkladať objektívne dôkazy, s čím sa v praxi stretávame vo veľmi malom počte prípadov, pretože každý z nich vidí tú svoju pravdu a argumenty druhého neprijíma s odôvodnením, že nie sú založené na pravde. V prípadoch, keď si rodičia uvedomujú fakt, že ohľadne výchovy maloletého dieťaťa musia dôjsť k vzájomnej dohode založenej na kompromisoch a svoje vlastné spory netýkajúce sa tejto veci musia ísť mimo tohto konania.

Medzi ich povinnosti ďalej patrí podávanie skutočných informácií, na otázky súdu odpovedať pravdivo a nič nezamlčovať, dodržiavať inštrukcie a príkazy súdu, dodržiavať dohodnuté termíny šetrenia navrhované zo strany kolízneho opatrovníka, zabezpečovať osobnú starostlivosť o spoločné dieťa, či už v pôvodnej forme, alebo sa snažiť o dodržiavanie navrhovanej formy osobnej starostlivosti. Nesmieme zabudnúť, že jednou z ich povinností je nezabúdať na najlepší záujem maloletého dieťaťa.

Rodičia ako subjekty súdneho konania vedeného vo veci zverenia maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti majú rovnaké práva ako účastníci civilného súdneho konania všeobecne, t.j. majú právo na podanie návrhu, na navrhovanie procesných dôkazov, zisťovanie skutočného stavu, podávanie opravných prostriedkov proti rozhodnutiu súdu, no najmä na prezentovanie vlastného názoru na celú prejednávanú vec aj s jeho skutočným odôvodnením.

Ich postavenie rodiča skončením súdneho konania nezaniká, práve naopak, tak ako pred konaním, počas priebehu konania, tak aj po jeho skončení má postavenie osoby, ktorá zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Samozrejme ich povinnosti ako aj postavenie sa líši na

základe rozhodnutia súdu, keďže nie vždy z neho vyplývajú rovnaké práva a povinnosti pre obidvoch rodičov zároveň.

Posledným dôležitým subjektom v konaní týkajúcom sa zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov je Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zastúpený svojim povereným pracovníkom – kolíznym opatrovníkom.

Účasť kolízneho opatrovníka v súdnom konaní je dôležitá z pohľadu záujmu maloletého dieťaťa, keďže je jeho zástupcom v tomto konaní, a tým je jeho hlavnou povinnosťou chrániť práva a záujmy maloletého dieťaťa, či dožadovať sa nápravy situácie, ktorá nie je v jeho prospech.

“Prioritou kolíznych opatrovníkov, ktorí v prípade rozvodu rodičov zastupujú na súde deti, má byť naplnenie záujmu detí, ktorý vo veľkej časti prípadov predstavuje široký styk s oboma rodičmi. Striedavá starostlivosť rodičov o deti je ideálne riešenie v prípade, že sú obaja rodičia schopní a ochotní zabezpečiť rodičovskú starostlivosť o dieťa.”³⁴

„Zákon o rodine v právnych vzťahoch medzi rodičmi a ich maloletými deťmi obsahuje vlastnú, špeciálnu právnu úpravu pre prípad kolízie záujmov. Vychádza zo zásady, že maloletému dieťaťu je potrebné poskytovať zvýšenú ochranu jeho práv a právom chránených záujmov ako zastúpeného dieťaťa. Preto potencionálna možnosť rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletými deťmi alebo medzi maloletými deťmi navzájom zastúpenými tým istým rodičom stačí na to, že žiaden z rodičov nemôže zastupovať svoje dieťa.

Rodičia nemôžu zastupovať svoje maloleté deti v konaniach, v ktorom sú účastníkmi rodičia aj deti. Ide o konania, v ktorých súd upravuje výkon rodičovských práv a povinností, rozhoduje o zverení dieťaťa do výchovy jednému z rodičov, do náhradnej osobnej starostlivosti, dieťaťa do pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej

---

³⁴ HAJDÚCHOVÁ, A. 2011. *Do striedavej starostlivosti išlo tento rok takmer päťsto detí.* In *PRÁCA • ŽIVOT • RODINA. Časopis Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Sociálnej poisťovne.* Bratislava: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR. 2011. Reg. č.: EV 4438/2011. č. 09/2011, str. 18. Dostupné na internete <http://www.upsvar.sk/buxus/docs/magazine/2011/09-ZivotPracaRodina.pdf>.

starostlivosti, dedičské konanie, určenie otcovstva, zapretie otcovstva a podobne.“³⁵

“Ústredie práce pripravuje v súčasnosti aj internú normu pre postup kolíznych opatrovníkov. Jej základným princípom bude práve povinnosť pri úprave práv a povinností rodičov voči dieťaťu rešpektovať práva dieťaťa na rovnoprávny osobný styk s obidvomi rodičmi, teda dosiahnuť dohodu o striedavej osobnej starostlivosti, pokiaľ neexistujú dôvody, pre ktoré by takáto úprava bola v rozpore so záujmom dieťaťa (napr. patologický rodič a pod.). V snahe dosiahnuť takúto dohodu rodičov bude kolízny opatrovník využívať pomoc ďalších odborníkov, najmä psychologov, referátov poradensko-psychologických služieb či mediátorov.”³⁶

V konaní pred súdom má postavenie účastníka konania, ktoré ho oprávňuje zúčastňovať sa pojednávaniu, vyjadrovať sa ku všetkým zisteným skutočnostiam, navrhovať procesné dôkazy, navrhnúť a odporučiť rozhodnutie súdu, prezentovať názor maloletého dieťaťa pred súdom, no najmä možnosť podania opravného prostriedku voči rozhodnutiu súdu.

Kolízny opatrovník skúma pomery účastníkov konania osobne a vykonáva aj vlastné štetrenie v domácnostiach účastníkov konania. Kontaktuje ich za účelom zistenia skutočného stavu, osobného stretnutia a pohovoru s rodičmi, či s maloletými deťmi. S maloletými deťmi pristupuje k výsluchu po dohode s ich zákonnými zástupcami a prihliada na ich vek a rozumovú vyspelosť počas rozhovoru s nimi.

“Kolízny opatrovník pri šetrení rodinných, sociálnych a bytových pomerov dieťaťa zisťuje objektívne skutočnosti, ktoré sú dôležité pre

---

³⁵ Interná norma č. IN – 020/2006. *Vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka po účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. 1. vydanie. 10 s. Dostupné na internete <http://www.striedavka.sk/index.php/zakony-a-ine-pravne-normy/2743-interna-norma-pre-vykonavanie-funkcie-kolizneho-opatrovnika.html>.

³⁶ HAJDÚCHOVÁ, A. 2011. *Do striedavej starostlivosti išlo tento rok takmer päťsto detí*. In *PRÁCA • ŽIVOT • RODINA*. Časopis Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Sociálnej poisťovne. Bratislava: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR. 2011. Reg. č.: EV 4438/2011. č. 09/2011, str. 18. Dostupné na internete <http://www.upsvar.sk/buxus/docs/magazine/2011/09-ZivotPracaRodina.pdf>.

rozhodnutie súdu v záujme maloletého dieťaťa. Vo svojom konaní musí postupovať tak, aby nedochádzalo k násilnému zasahovaniu do súkromia rodiny, resp., aby výkon kolízneho opatrovníctva nemal negatívny dopad na účastníkov konania.

V zmysle § 20 ods. 2 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí pri výkone funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa zisťuje rodinné pomery, bytové pomery a sociálne pomery dieťaťa na účely rozhodnutia súdu. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia orgán sociálnoprávnej ochrany detí na základe zistení rodinných, sociálnych a bytových pomerov dieťaťa podáva súdu návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, najmä navrhuje, komu má súd zveriť dieťa do starostlivosti a ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu.³⁷

Toto svoje šetrenie je oprávnený vykonávať návštevou domácnosti účastníkov konania, avšak nie vždy sa musí jednať o vopred ohlásenú návštevu. Je len na rozhodnutí osoby vykonávajúcej postavenie kolízneho opatrovníka ako sa rozhodne. V prípade, že má záujem na tom, aby sa šetrenie vykonalo za účasti všetkých dôležitých subjektov, tak svoju návštevu včas ohlási a požiada o ich účasť pri tomto šetrení. Taktiež sa v praxi prevažne stretávame s viacerými návštevami domácností účastníkov, niektoré sú ohlásené a niektoré neohlásené.

Na základe svojho šetrenia potom môže svoj názor prezentovať pred súdom, ako aj môže odporučiť riešenie veci, pre ktorú sa vedie súdne konanie. Môže vyjadriť súhlas i nesúhlas s prejednanou vecou, avšak tento svoj názor musí súdu riadne odôvodniť. V takmer každom prípade súd rozhodne v zmysle jeho odporúčaní.

Základnou povinnosťou kolízneho opatrovníka je poskytnúť a sprostredkovať sociálne poradenstvo účastníkom konania týkajúceho sa

---

³⁷ Interná norma č. IN – 020/2006. *Vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka po účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.* 1. vydanie. 10 s. Dostupné na internete <http://www.striedavka.sk/index.php/zakony-a-ine-pravne-normy/2743-interna-norma-pre-vykonavanie-funkcie-kolizneho-opatrovnika.html>.

úpravy práv a povinností rodičov voči maloletým deťom, ako aj psychologickú pomoc potrebnú na vyrovnanie sa so vzniknutou situáciou.

Funkcia kolízneho opatrovníka zaniká v zmysle ustanovenia § 31 ods. 4 ZoR, a to riadnym skončením konania týkajúceho sa maloletého dieťaťa.

Vedľajšími účastníkmi, resp. prizvanými osobami v súdnom konaní vedenom vo veci zverenia maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti sú v drvivej väčšine prípadov, kde sa rodičia nedokážu zhodnúť na spoločnej výchove spoločného dieťaťa, odborníci z oblasti psychológie a mediační pracovníci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, resp. komerční mediátori. Tieto osoby sa za účastníkov konania považujú iba dočasne a to v čase, keď sa odborne vyjadrujú k prejednávanej veci.

4 STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ V ČESKEJ REPUBLIKE

Do právneho poriadku Českej republiky bol inštitút striedavej osobnej starostlivosti zavedený o viac ako jedno desaťročie skôr ako do právneho poriadku Slovenskej republiky pod pojmom striedavá výchova. Striedavá výchova spolu s inštitútom spoločná výchova bola zavedená zákonom č. 91/1998 Sb., ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 1998. Oba tieto inštitúty sú upravené v ustanovení § 26 ods. 2 z. č. 94/1963 Sb. Zákona o rodine nasledovne: *Ak sú obaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a majú o výchovu záujem, môže súd zveriť dieťa do spoločnej, prípadne striedavej výchovy oboch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a budú tak lepšie zaistené jeho potreby.*

“Spoločná starostlivosť oboch rodičov znamená, že obaja rodičia sa i po rozvode manželstva budú o dieťa starať súčasne v jednom výchovnom (domácom) prostredí (ide o situáciu, kedy obaja rozvedení manželia – rodičia budú spolu ďalej bývať v jednom byte alebo v jednom, spravidla na samostatné byty nerozdelenom dome). Naproti tomu ak bude dieťa v určitých časových intervaloch striedať dve výchovné prostredia (napr. dve miestne od seba vzdialenejšie domácnosti), ide o striedavú výchovu. Striedavou je aj výchova, kedy sa v jednom priestore otec a matka striedajú vo výchove dieťaťa.”³⁸ “Spoločná osobná starostlivosť znamená, že výkon rodičovských práv a povinností sa na čas po rozvode neupravuje vôbec, teda malolteé dieťa sa nezveruje do starostlivosti žiadneho z rodičov a neurčuje sa ani výživné. Uvedený spôsob porozvodovej starostlivosti o maloleté dieťa á relevanciu najmä v prípadoch, ak rodičia sú aj po rozvode v jednej domácnosti.”³⁹ Do nášho právneho poriadku sa tento inštitút nezaviedol a ani sa neuplatňuje v praxi.

“Spoločná i striedavá výchova musí byť v prvom rade v záujme dieťaťa, v žiadnom prípade riešením problémov vzájomných vzťahov jeho

---

³⁸ ŠVESTKA, J. a kol. 2009. *Občanské právo hmotné 3*. Praha: Wolters Kluver ČR, a.s., 2009. str. 63

³⁹ Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24.* (cit. 23.09.2011)

rodičov.”⁴⁰ Týmto argumentom sa súdy v Českej republike začali zaoberať už omnoho skôr ako sa dostal do právnej legislatívy. Už niekoľko rokov pred právnou úpravou inštitútu striedavej osobnej starostlivosti súdy rozhodovali, resp. rozhodli o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a svoje rozhodnutia odôvodňovali tým, že z doslovného výkladu zákona nevyplýva nemožnosť takejto úpravy vzťahov medzi maloletými deťmi a ich rodičmi. Zo súčasnej úpravy vyplýva, že dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti je v určitej rozsudkom stanovenej dobe zverené do výchovy každého z rodičov a nielen do výlučnej starostlivosti jedného z nich.

Samozrejme aj právny poriadok Českej republiky berie ohľad na situácie, ktoré nie sú vhodné pre uskutočnenie striedavej osobnej starostlivosti, ktorá nie je vhodná najmä pre maloleté deti, ktoré majú neurotické problémy, výchovné problémy, či pre deti navštevujúce prvé ročníky základnej školy, kedy si začínajú zvykať na pravidelné plnenie školských povinností. Taktiež v ustanovení § 31 ods. 3 Zákona o rodine sa poukazuje na stanovisko staršieho dieťaťa, ktoré je už samo schopné rozlíšiť dobré a zlé a najmä vytvoriť si vlastný názor na súčasnú situáciu, ako aj zhodnotiť dôsledky zmeny či zachovania súčasnej situácie.

Súdy sa s touto otázkou stretávajú najčastejšie pri konaniach o rozvode manželstva rodičov maloletého dieťaťa, kedy súd musí rozhodovať aj o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, či do spoločnej, resp. striedavej výchovy.

“Skôr než bude prejednávaný rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa, musí súd vo veci starostlivosti o maloletého rozhodnúť o úprave vzájomných pomerov tohto dieťaťa a jeho rodičov pre dobu po rozvode; toto rozhodnutie musí nadobudnúť právoplatnosť skôr, ako nadobudne právoplatnosť rozhodnutie o rozvode manželstva (§ 25 a 26 Zákona o rodine).”⁴¹ Z tohto ustanovenia vyplýva, že veci týkajúce sa starostlivosti a výchovy maloletého dieťaťa sa vždy musia prejednávať osobitne v

---

⁴⁰ GREGOROVÁ, Z. a kol. 1999. *Výchova, výživa a státní sociální podpora. In Právní rozhledy.* ISSN 1210-6410. 1999, 7. ročník, č. 4/1999, s. 169-224.

⁴¹ ŠVESTKA, J. a kol. 2009. *Občanské právo hmotné 3.* Praha: Wolters Kluver ČR, a.s., 2009. str. 61

samostatnom konaní, okrem prípadov kedy rodičia maloletého v konaní o rozvode ich manželstva predložia súdu návrh, resp. dohodu o úprave vzájomných vzťahov medzi nimi a maloletým dieťaťom.

“Podnet na začatie tohto konania dáva zásadne súd, ktorý rozhoduje o rozvode manželstva, a to z dôvodu začatia rozvodového konania. Nie je ale vylúčené, aby rozvádzajúci manželia, resp. navrhovateľ, podali sami tak žalobu o rozvod manželstva, ako aj návrh na úpravu pomerov ich maloletého dieťaťa na dobu po rozvode a pre prípad rozvodu. Zásadne sami rozvádzajúci sa manželia podávajú návrh na rozhodnutie súdu o starostlivosti o maloletého v prípade, že požadujú len schválenie svojej dohody o úprave pomerov k dieťaťu na dobu po rozvode.”⁴²

Nech ide o akýkoľvek spôsob starostlivosti a výchovy maloletého dieťaťa, vždy musia mať súdy na zreteli najmä záujem dieťaťa a jeho konkrétne potreby. Samozrejme ďalším faktorom je stabilita výchovného prostredia i súhlas a záujem všetkých zúčastnených strán (rodičov i maloletého dieťaťa).

“V Českej republike bolo v roku 2008 iba 4,5% detí zverených do striedavej starostlivosti, avšak toto percento veľmi dynamicky z roka na rok rastie! Na Slovensku bolo v roku 2008 rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti ovplyvnený život 11172 detí. Ak by sme vytvorili interval počtu detí, ktorých sa bude približne striedavá starostlivosť na Slovensku každoročne týkať, tak môžeme hovoriť o intervale 4,5% až 20% ročne s tým, že údaj z ČR je stále rastúci!”⁴³

Zakotvil sa tu názor, že zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nespôsobí ústupok vzájomnej rivalite rodičov dieťaťa, ale má byť vyjadrením kvalitného a pozitívneho vzťahu rodičov k dieťaťu. Preto sa predpokladá tolerancia, vyspelosť, no najmä dobrú vôľu všetkých účastníkov konania. V duchu tohto názoru by rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti mali vychádzať zo spoločnej vôle a dohody rodičov

---

⁴² ŠVESTKA, J. a kol. 2009. *Občanské právo hmotné 3*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. str. 62

⁴³ Dôvodová správa k zákonu o striedavej osobnej starostlivosti. str. 3, (cit. 20.11.2011). Dostupné na internete <http://ligaotcov.sk/cache/documents/Dovodova-sprava-k-zakonu-o-SOS.pdf>.

dieťaťa, schopnosti spolu komunikovať a spolupracovať a nezapájať
maloleté dieťa do svojich vzájomných problémov.⁴⁴

---

⁴⁴ Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24.* (cit. 23.09.2011)

ZÁVER

Zavedením inštitútu striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa sa v Slovenskej republike ustanovila aj právna možnosť takejto formy osobnej starostlivosti, ktorá sa postupne začleňuje do praxe slovenských súdov. Aj keď od zavedenia tohto inštitútu neprešla dlhá doba a je považovaný za najmladší inštitút rodinného práva, rodičia si začínajú uvedomovať jeho dôležitosť i pozitívne výsledky v praxi.

V práci som sa snažila o podrobné rozobratie zákonného ustanovenia § 24 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine, ako aj o následné určenie základných pojmov a kritérií pre lepšie pochopenie inštitútu striedavej osobnej starostlivosti o maloleté deti.

V dnešnej dobe sa tento inštitút začína čoraz viac využívať nielen v Slovenskej republike, ale aj v ostatných krajinách sveta. Zákonodarca má možnosť posúdenia a porovnania rôznych zákonných ustanovení uzákonených v iných štátoch Európy, či ostatného sveta.

Podľa môjho názoru je potrebné, aby sa zákonné ustanovenie rozšírilo z doterajšieho krátkeho na obširnejšie, kde by sa určili presnejšie podmienky a pravidlá, na základe ktorých by súdy postupovali v konaniach týkajúcich sa zverenia maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Súdy by síce i naďalej museli v týchto konaniach objektívne skúmať vzniknutú situáciu vo vzťahoch účastníkov konania, ako aj ich vzáomné pomery, ale mali k dispozícii určené pravidlá a podmienky, podľa ktorých by konal.

Inštitút striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa reaguje na ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa i Listiny základných práv a slobôd, a preto sa v prvom rade kladie dôraz na najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý je potrebné počas konania skúmať a rozhodnúť v jeho prospech. Záujem dieťaťa v súdnom konaní sa zisťuje prostredníctvom kolízneho opatrovníka, resp. odborníka z oblasti psychológie, ktorý tento záujem následne prezentuje pred súdom na vytýčenom pojednávaní alebo podaním vyjadrenia sa k predmetnej veci.

V najlepšom záujme dieťaťa je zachovanie priaznivého rodinného prostredia, kontakt s obidvoma rodičmi, v prípade, že má k obidvom silný pozitívny vzťah a samo sa vyjadrí, že s nimi chce byť. Rozvod manželstva jeho rodičov nemá mať v žiadnom prípade dopad na jeho duševné rozpoloženie, dieťa nesmie byť v žiadnom prípade predmetom pomsty jedného rodiča druhému rodičovi, na dieťa sa nesmie negatívne vplývať a ani ho nejako nútiť k odmietaniu jedného z rodičov.

Mám za to, že v konaniach týkajúcich sa zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti jedného alebo oboch rodičov, musí súd pristupovať ku každému jednému prípadu osobitne a objektívne, pričom vždy musí mať na zreteli najlepší záujem maloletého dieťaťa a nesmie to ponechať iba na záujmoch rodičov dieťaťa, ktorí sa nevedia dohodnúť na tom, čo je pre ich spoločné dieťa dobré a vhodné. V prípade, že by to dokázali, nemuseli by sa zúčastniť súdneho konania, ale stačila by ich vzájomná dohoda, rešpektovanie, úcta a aj komunikácia.

V zmysle všeobecných názorov môžem konštatovať, že maloleté dieťa má právo na obidvoch rodičov, na pravidelný kontakt s nimi a na priaznivé výchovné prostredie vytvorené rodičmi. Toto právo mu najlepšie zabezpečuje inštitút, ktorý je témou mojej práce, a to striedavá osobná starostlivosť o maloleté dieťa vykonávaná obidvoma rodičmi.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ČARNOGURSKÝ, J. 2010. *Striedavá osobná starostlivosť o dieťa. In ULC Čarnogurský PRO BONO*. 2010. Bratislava: ULC Čarnogurský. 3. ročník, č. 2/2010. 18 s. Dostupné na internete: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2010/05/2728-striedava-osobna-starostlivost-o-dieta>.

FRÚWIRTH, J. 2006. *Prehľad vedeckých výskumov o striedavke*. (cit. 21.12.2011). Dostupné na internete http://ligaotcov.sk/clanky/news_prehlad-vedeckych-vyskumov-o-striedavke/.

GREGOROVÁ, Z. a kol. 1999. *Výchova, výživa a štátní sociální podpora. In Právni rozhledy*. ISSN 1210-6410. 1999, 7. ročník, č. 4/1999, s. 169-224.

HAJDÚCHOVÁ, A. 2011. *Do striedavej starostlivosti išlo tento rok takmer päťsto detí. In PRÁCA • ŽIVOT • RODINA. Časopis Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Sociálnej poisťovne*. Bratislava: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR. 2011. Reg. č.: EV 4438/2011. č. 09/2011, 24 s. Dostupné na internete <http://www.upsvar.sk/buxus/docs/magazine/2011/09-ZivotPracaRodina.pdf>.

LIGA OTCOV. *Striedavá osobná starostlivosť o dieťa. Zborník odborných materiálov, rád, informácií a praktických skúseností o spoločnej porozvodovej starostlivosti o dieťa*. Dostupné na internete <http://www.smartweb.sk/admin/sites/ligaotcov.sk/documents/KNIHA-striedavka--Liga-otcov.pdf>.

PAVELKOVÁ, B. 2009. *Maloletí v slovenskom rodinnom práve – Právne postavenie rodiča vo výchove maloletého dieťaťa, 2. časť*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2009, 112 s. ISBN 978-80-89363-34-6.

PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine: Komentár*. 1. vydanie. Praha: C.H.Beck, 2011. 640 s. ISBN 978-80-7400-359-2.

SKLADANOVÁ, L. 2011. *Dieťa ma nechce*. In *MADAM EVA*. 2011. Bratislava: Ringier Axel Springer Slovakia a.s. č. 7/2011 (cit. 23.01.2012). Dostupné na internete http://www.striedavka.sk/01_custom_content/dieta_ma_nechce.pdf.

ŠÍNOVÁ, R. a kol. 2010. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydanie. Praha: Leges, s.r.o., 2010. 380 s. ISBN 978-80-87212-50-9.

Systém ASPI. *Komentár k zákonu o rodine 36/2005 Z. z.: § 24*. (cit. 23.09.2011)

ŠVESTKA, J. a kol. 2009. *Občanské právo hmotné 3*. Praha: Wolters Kluver ČR, a.s., 2009. 308 s. ISBN 978-80-7357-466-6.

VODIČKA, J. 2010. *Střídavá výchova ve světě*. (cit. 17.01.2012). Dostupné na internete <http://www.stridavka.cz/stridava-vychova-ve-svete.html>.

PRÁVNE PREDPISY

Dôvodová správa k zákonu o striedavej osobnej starostlivosti. (cit. 20.11.2011). Dostupné na internete <http://ligaotcov.sk/cache/documents/Dovodova-sprava-k-zakonu-o-SOS.pdf>.

Interná norma č. IN – 020/2006. *Vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka po účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. 1. vydanie. 10 s. Dostupné na internete <http://www.striedavka.sk/index.php/zakony-a-ine-pravne-normy/2743-interna-norma-pre-vykonavanie-funkcie-kolizneho-opatrovnika.html>.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. 2009. *Národný akčný plán pre deti na roky 2009 – 2012*. 2009 (cit. 04.02.2012). Dostupné na internete <http://www.employment.gov.sk/rod-a-soc-politika-socialnopravna-ochrana-deti-a-socialna-kuratela.html>. 50 s.

Oznámenie č. 104/1991 Zb. Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o dojednaní Dohovoru o právach dieťaťa

Zákon č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 305/2005 Z. z. Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky

Ústavný zákon č. 23/1991 Zb. Ústavný zákon, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky

Vyhláška č. 643/2008 Z. z. Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

INTERNETOVÉ ZDROJE

<www.employment.gov.sk>

<www.epi.sk>

<www.justice.gov.sk>

<www.ligaotcov.sk>

<www.otcovia.sk>

<www.rozsudkyodetoch.sk>

<www.smartweb.sk>

<www.stridavka.cz>

<www.striedavka.sk>

<www.striedavastarostlivost.sk>

<www.upsvar.sk>

PRÍLOHY

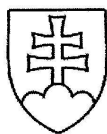
ZOZNAM

- Príloha č. 1** Sledovanie zverenia maloletých detí a striedavá osobná starostlivosť za rok 2011
- Príloha č. 2** Žiadosť o sprístupnenie informácií – vybavenie, odosielateľ: Okresný súd Bratislava I
- Príloha č. 3** Rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica
- Príloha č. 4** Poskytnutie informácií, odosielateľ: Okresný súd Zvolen
- Príloha č. 5** K žiadosti o poskytnutie informácie – odpoveď, odosielateľ: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica
- Príloha č. 6** Návrh na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti – vzor

Príloha č. 1

KRAJ	UPSVR	POČET ROZHODNUTÍ						POČET ZVERENÝCH DETÍ			
		matke	otcovi	SOS	schválená rod. dohoda o SOS	rozhodnutí e súdu o SOS	spolu	matke	otcovi	SOS	spolu
Banská Bystrica	Banská Bystrica	220	18	17	17	0	255	275	21	19	315
	Banská Štiavnica	243	14	17	15	2	274	319	20	21	360
	Brezno	130	4	9	8	1	143	179	5	10	194
	Lučenec	304	41	7	6	1	352	454	56	7	517
	Revúca	141	14	2	2	0	157	189	18	5	212
	Rimavská Sobota	282	23	14	12	2	329	436	36	23	495
	Veľký Krtíš	97	5	1	1	0	103	143	8	1	152
	Zvolen	212	40	22	18	4	274	284	54	26	364
	Spolu	1635	159	89	79	10	1887	2279	218	112	2609
	Bratislava	Bratislava	835	63	72	57	15	970	1146	74	93
Malacky		182	12	10	9	1	204	247	15	12	274
Pezinok		282	33	19	13	8	334	376	46	24	446
Spolu		1299	108	101	79	24	1508	1769	135	129	2033
Košice	Košice	853	50	32	25	7	935	1227	66	45	1338
	Michalovce	335	38	7	7	1	380	488	48	11	547
	Rožňava	197	21	16	14	2	234	245	25	22	292
	Spisská Nová Ves	245	20	13	12	1	278	367	26	23	416
	Trebišov	235	36	2	1	1	273	324	48	3	375
	Spolu	1865	165	70	59	12	2100	2651	213	104	2868
Nitra	Komárno	257	34	15	15	0	306	354	40	16	410
	Levice	253	31	8	8	0	292	354	34	9	397
	Nitra	349	51	10	9	1	410	474	64	13	551
	Nové Zámky	447	53	14	13	1	514	622	75	16	713
	Topoľčany	177	26	13	8	5	216	240	37	20	297
	Spolu	1483	195	60	53	7	1738	2044	250	74	2368
Prešov	Bardejov	268	2	4	4	0	274	428	2	5	435
	Humenné	174	26	6	5	1	206	259	31	8	298
	Kežmarok	146	16	7	5	2	169	236	19	10	265
	Poprad	452	18	6	6	0	476	646	26	7	679
	Prešov	359	32	22	14	8	413	523	49	32	604
	Stará Ľubovňa	74	4	2	2	0	80	124	5	2	131
	Stropkov	51	9	0	0	0	60	84	17	0	101
	Vranov nad Topľou	142	24	5	2	3	171	210	31	9	250
	Spolu	1656	131	52	38	14	1849	2510	180	73	2763
Trenčín	Nové Mesto nad Váhom	200	35	16	13	3	251	282	44	34	360
	Partizánske	170	15	4	3	1	189	244	19	4	267
	Považská Bystrica	199	20	8	7	1	227	263	28	12	303
	Prievidza	304	41	13	10	3	358	398	45	17	460
	Trenčín	321	21	21	18	3	363	424	23	30	477
	Spolu	1194	132	62	51	11	1388	1611	159	97	1867
Trnava	Dunajská Streda	284	27	16	15	1	327	339	39	18	396
	Galanta	164	14	8	8	0	206	260	16	10	286
	Piešťany	173	24	11	10	1	208	234	28	13	275
	Senica	309	15	9	7	2	333	390	20	12	422
	Trnava	269	22	10	8	2	301	400	29	16	445
	Spolu	1219	102	54	48	6	1375	1623	132	69	1824
Žilina	Čadca	173	14	1	1	0	188	251	26	1	278
	Dolný Kubín	68	6	1	0	1	75	89	12	1	102
	Liptovský Mikuláš	185	17	6	6	0	208	268	23	8	299
	Martin	204	25	17	14	3	246	263	26	29	318
	Námestovo	180	17	3	2	1	200	305	24	6	335
	Ružomberok	94	22	7	7	0	123	206	32	11	249
	Žilina	427	49	25	20	5	501	618	65	28	711
Spolu	1331	150	60	50	10	1541	2000	208	84	2292	
Spolu	11696	1142	548	457	94	13386	16487	1495	742	18724	

OKRESNÝ SÚD BRATISLAVA I

Záhradnícka 10, 812 44 Bratislava 1

Viera Macková
Šalgotarjárska 2C
974 04 BANSKÁ BYSTRICA

Váš list značky/zo dňa	Naša značka	Vybavuje/linka	Bratislava
26.10.2011	Spr. 6076/2011	Mgr. Kapičák/125	03.11.2011

Žiadosť o sprístupnenie informácií – vybavenie

Žiadosťou doručenu Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „povinná osoba“) dňa 28.10.2011, zaevidovanou pod Spr. 6076/2011, Bc. Viera Macková, bytom 049 36 Slavošovce 286 (ďalej len „žiadateľ“), požiadal povinnú osobu v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 a nasl. Zák. č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) o sprístupnenie informácií, týkajúcich sa štatistických údajov, ktoré sú výsledkom rozhodovacej činnosti povinnej osoby na občianskoprávnom úseku vo veciach úpravy práv a povinností k maloletým na čas po rozvoде, konkrétne vo veciach rodinného práva, upravujúceho striedavú osobnú starostlivosť rodičov v zmysle Zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Žiadateľ vo svojej žiadosti zároveň požiadal o „zaujatie stanoviska k predmetnej veci a jej využívania v praxi“.

Sprístupnenie informácií v zmysle ustanovenia § 14 ods. 2 zákona o slobode informácií žiadateľ navrhuje poštovou zásielkou.

Do povedomia si povinná osoba žiadateľovi dovoľuje dať ustanovenie § 5 ods. 1 zákona o slobode informácií, ktoré vymedzuje okruh informácií, ktoré sa každej povinnej osobe podľa ust. § 2 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií ukladajú zverejniť, ako i tie, na ktoré sa nevzťahuje obmedzenie prístupu k informáciám podľa ust. § 8 (ochrana utajovaných skutočností), ust. § 9 (ochrana osobnosti a osobných údajov), ust. § 10 (ochrana obchodného tajomstva), ust. § 11 (ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám, ust. § 12 (podmienky obmedzenia) a súčasne ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií, v zmysle ktorého povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu neprístupnú, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov, alebo orgánu činného v trestnom konaní podľa osobitných predpisov (Trestný poriadok, Občiansky súdny poriadok, Zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov atď.) okrem informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Svoje konštatovanie povinná osoba opiera o samotný zákon o slobode informácií, ktorého ustanovenia presne vymedzujú okruh informácií, ktoré je štátny orgán povinný žiadateľovi poskytnúť, a to údaje týkajúce sa rozhodovania o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb a o hospodárení s majetkom a verejnými prostriedkami štátu.

Povinná osoba vzhľadom na obsah žiadosti žiadateľa konštatuje, že ním žiadané informácie nie sú predmetom informácie o hospodárení s prostriedkami štátu, ale nesporne súvisia s poskytnutím štatistických údajov nad rámec tých, ktoré sú predmetom zverejňovania v pravidelných výstupoch, zabezpečených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Na danom základe povinná osoba zároveň vyslovuje konštatovanie, že zákon o slobodnom prístupe k informáciám bol vzhľadom na obsah žiadosti žiadateľa aplikovaný nesprávne, keďže informácie tohto druhu môžu byť žiadateľovi poskytnuté na

telefón
02/501 18 111

fax
02/555 71 634

e-mail
(so ZEP) podatelnaOSBA1@justice.sk

základe obyčajnej žiadosti o sprístupnenie štatistických informácií, ktoré súvisia s rozhodovacou činnosťou toho-ktorého súdu Slovenskej republiky.

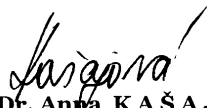
Povinná osoba žiadateľa poučuje o tom, že súdy Slovenskej republiky pravidelné štatistické zisťovania vykonávajú na základe riadiacich aktov a metodických usmernení zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo spravodlivosti, pričom predmetné riadiace akty a usmernenia vychádzajú z príslušných právnych predpisov, týkajúcich sa pravidelných štátnych štatistických zisťovaní a programu štátnych štatistických zisťovaní. V danom prípade súdy postupujú v zmysle Smernice Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31/2005 o súdnej štatistike v znení neskorších zmien a doplnkov. Vo veci sledovania rozhodnutí podľa úpravy ustanovenej zákonom o rodine v konaniach, ktorými bolo návrhu na striedavú osobnú starostlivosť **vyhovené**, súdy postupujú v súlade so Smernicou č. 13/2010 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 30. júna 2010 č. 20362/2010/130, ktorou sa mení a dopĺňa Smernica č. 31/2005 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 20. decembra 2005 č. 665/2005-53 o súdnej štatistike v znení neskorších predpisov, a teda **štatistickému zisťovaniu podlieha len konanie, v ktorom bolo návrhu vyhovené**. V prípadoch zamietnutia návrhu sa štatistický list nevyhotovuje. Povinná osoba dodáva, že štatistický list je súčasťou súdneho spisu až po nadobudnutí právoplatnosti meritórneho rozhodnutia. Povinná osoba zároveň žiadateľovi považuje za potrebnú uviesť skutočnosť, že konania o úprave práv a povinností k maloletým na čas po rozvoде (ďalej len „ÚPP“), resp. ďalších konaní týkajúcich sa rozhodovania vo veciach maloletých detí, bývajú spravidla súčasťou hlavného návrhu, týkajúceho sa predmetu sporu – návrh na rozvod manželstva, ktorý sa v tomto tvare zaznamenáva do aplikácie, slúžiacej na pridelovanie vecí náhodným výberom. V danom prípade technické možnosti aplikácie nedovoľujú v čase priebehu konania, ako i po jeho ukončení, vykonať lustráciu vecí so zameraním sa na predmet sporu „striedavá osobná starostlivosť“, ak bol súčasťou návrhu na rozvod manželstva, kedy sa do predmetu sporu v aplikácii uvádza „návrh na rozvod manželstva“, alebo návrhu týkajúceho sa ďalších prípadov konaní vo veciach maloletých detí, kedy sa do predmetu sporu uvádza „ÚPP – úprava práv a povinností k maloletým“. S poukazom na uvedené nie je možné poskytnúť informáciu o počte prebiehajúcich a skončených konaní, v ktorých sa okrem iného rozhoduje a rozhodovalo i o osobnej striedavej starostlivosti, s výnimkou právoplatne skončených vecí, ktoré sa s poukazom na úpravu obsiahnutú vo vyššie uvedených predpisoch štatisticky sledujú, teda v prípadoch, ak tomuto návrhu bolo vyhovené.

Vzhľadom na vyššie uvedené, týmto povinná osoba v zmysle ustanovenia § 18 ods. 1 v rozsahu a spôsobom podľa ustanovenia § 16 zákona o slobode informácií žiadateľovi vybavuje tak, že sprístupňuje štatistické informácie, ktoré sú výsledkom rozhodovacej činnosti povinnej osoby na občianskoprávnom úseku vo veciach úpravy práv a povinností k maloletým na čas po rozvoде vo veciach rodinného práva, upravujúceho striedavú osobnú starostlivosť rodičov v zmysle zákona o rodine v tomto rozsahu:

- v roku 2011 ku dňu vybavenia žiadosti žiadateľa Okresný súd Bratislava I vyhovel siedmim návrhom na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

- vo veci stanovisk k využívaniu inštitútu striedavej osobnej starostlivosti, ako i ďalších stanovisk, tieto povinná osoba nie je oprávnená vydávať.

S pozdravom

JUDr. Anna KAŠAJOVÁ
 predsedníčka okresného súdu

telefón
02/501 18 111

fax
02/555 71 634

e-mail
(so ZEP) podatelnaOSBA1@justice.sk

**OKRESNÝ SÚD BANSKÁ BYSTRICA,
SKUTECKÉHO 28, 975 59 BANSKÁ BYSTRICA 1**

Číslo spisu: **Spr 76i/2011**

Rozhodnutie

Okresný súd Banská Bystrica vo veci žiadosti Bc. Viery Mackovej, bytom Slavošovce 286, 049 36 Slavošovce, o sprístupnenie informácií v zmysle zák. č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, takto

rozhodol:

Súd podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov (zákon o slobode informácií) v spojení s ust. § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), žiadosť o sprístupnenie informácie **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e

Dňa 10. 10. 2011 bola Okresnému súdu Banská Bystrica („povinná osoba“) doručená žiadosť Bc. Viery Mackovej, podľa zák. č. 211/200 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých predpisov (zákon o slobode informácií), o poskytnutie informácie – štatistiky o využívaní ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. požiadala o podanie informácie o tom, že koľko podaní – konaní sa týkalo tohto ustanovenia odo dňa jeho účinnosti, koľkokrát bolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a koľkokrát z toho nebolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Taktiež požiadala o zaujatie stanoviska k predmetnej veci a jej využívania v praxi. Poskytnúť informáciu žiadala na e-mailovú adresu: vmackova@aksk.sk alebo viera.mackova88@gmail.com.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií, každý má právo na prístup k informáciám, **ktoré majú povinné osoby k dispozícii**. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám v podrobnosti upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (§ 1). Ustanovenia § 8 až § 13 zákona o slobode informácií uvádzajú obmedzenia a podmienky nesprístupnenia informácií.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o slobode informácií ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmieta rozhodnutím (§ 18).

Podľa § 18 ods. 2 zákona o slobode informácií, ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie.

Ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií upravuje obmedzenie prístupu k informáciám, pokiaľ sa táto týka rozhodovacej činnosti súdu. Jedinou prípustnou výnimkou, ktorú zákon v tomto smere pripúšťa, je informácia o rozhodnutí alebo výsledku konania, a aj to len za predpokladu, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy.

Telefón ústredňa 048/414 56 01-3	Informačné centrum 048/432 11 33-5	FAX 048/414 56 06	E-mail: podatelnaOSBB@justice.sk	IČO 00165735
-------------------------------------	---------------------------------------	----------------------	-------------------------------------	-----------------

**OKRESNÝ SÚD BANSKÁ BYSTRICA,
SKUTECKÉHO 28, 975 59 BANSKÁ BYSTRICA 1**

Zákon teda neobmedzuje sprístupnenie takých informácií, ktoré sa týkajú konkrétneho žiadaného rozhodnutia alebo výsledku konkrétneho špecifikovaného konania (ktoré je žiadateľom identifikované v jeho žiadosti), nie však informácií, ktorých obsahom je vyhľadanie existencie určitého rozhodnutia.

Zákon o slobode informácii ukladá povinnej osobe sprístupniť požadované informácie, ktoré má k dispozícii. Podstatou povinnosti povinnej osoby poskytnúť informácie je teda skutočnosť, že ich má k dispozícii, a to vo forme požadovanej žiadateľom. Zákon o slobode informácií povinnej osobe neukladá povinnosť vytvárať na základe žiadosti informácie, ktoré v momente podania žiadosti neexistujú. Povinná osoba nie je povinná vytvárať na základe infožiadosti analýzy, referáty alebo stanoviská a nie je povinná spracovávať a vytvárať prehľady alebo tabuľky informácií, ktoré v momente podania žiadosti o informácie neexistovali, alebo inak vyhľadávať a usporadúvať informácie podľa kritérií stanovených žiadateľom

Svoje rozhodnutie o odmietnutí žiadosti okresný súd odôvodňuje tým, že informáciu, ktorú žiadateľ vo svojej žiadosti formuloval, nemá k dispozícii, pričom získanie a poskytnutie informácie podľa zadaného kritéria by vyžadovalo jej fyzické vyhľadanie v spisoch súdnych konaní, čo by bolo nad rámec zákonom stanovených povinností povinnej osoby pri sprístupňovaní informácií. To znamená, že súd nedisponuje informáciou – prehľadom súdnych konaní v súvislosti s ust. § 24 ods. 2 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine, ani informáciou o tom, koľko podaní – konaní sa týkalo tohto ustanovenia odo dňa jeho účinnosti, koľkokrát bolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a koľkokrát z toho nebolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pričom žiadny právny predpis mu takúto povinnosť evidencie neukladá. Súd preto neposkytol žiadateľovi požadovanú informáciu, ktorú nemá k dispozícii v požadovanej forme a nezaujal stanovisko k predmetnej veci a jej využívaniu v praxi, čo by bolo nad rámec povinností povinnej osoby pri sprístupňovaní informácií.

Vzhľadom na uvedené dôvody Okresný súd Banská Bystrica postupoval podľa ust. § 15 ods. 1 v spojení s ust. § 18 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií a žiadosť žiadateľa odmietol.

Podľa § 24 ods. 1 Správneho poriadku dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie v zmysle § 19 zákona č. 211/2000 Z. z. na Krajský súd v Banskej Bystrici.

Banská Bystrica dňa 12. 10. 2011

JUDr. Marian Blaha
predseda okresného súdu

Rozhodnutie sa doručí:
Bc. Viera Macková, Slavošovce 286, 049 36 Slavošovce

Telefón ústredňa 048/414 56 01-3	Informačné centrum 048/432 11 33-5	FAX 048/414 56 06	E-mail: podatelnaOSBB@justice.sk	IČO 00165735
-------------------------------------	---------------------------------------	----------------------	-------------------------------------	-----------------

Okresný súd Zvolen
J. Kozačeka 19, 960 68 Zvolen

Bc. Viera Macková
Šalgotárjanska 2C
974 04 Banská Bystrica

Váš list číslo/ zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/	Zvolen
26. 10. 2011	Spr 45/11/S	L. Vachová/5333131	03. 11. 2011

VEC: Poskytnutie informácií

Na základe Vašej žiadosti zo dňa 26. 10. 2011 Vám poskytujeme nasledovné informácie:

V období od 1. 7. 2010 napadlo na tunajší súd 18 návrhov na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pričom:

- v 1 prípade nebolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti,
- v 1 prípade bolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti,
- v 8 prípadoch nebolo do dnešného dňa rozhodnuté vo veci samej
- v 8 prípadoch bolo vo veci rozhodnuté inak, prípadne bolo konanie postúpené na iný súd, alebo bolo konanie zastavené.

Týmto považujeme Vašu žiadosť za vybavenú.

S úctou

Za správnosť:
Bc. Lucia Vachová

Okresný súd Zvolen
J. Kozačeka 19
960 68 Zvolen

JUDr. Anna Snopčoková
predsedníčka súdu

Telefón – ústredňa
045/ 5333 131
045/ 5331 335

Infomačné centrum
045/ 5323 867

Fax
045/ 5333 158

E-mail :
podatelnaOSZV@justice.sk

IČO
00165832

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica

Zvolenská cesta č.27, 974 05 Banská Bystrica

+
Vážená pani
Be. Viera Macková
Šalgotárjanska 2C
049 36 Slavošovce
+
+

Váš list/zo dňa Naše číslo Vybavuje/Linka Banská Bystrica
1/2011/00019-4 Štekláčová/2441120 4.11.2011

Vec

K žiadosti o poskytnutie informácie - odpoveď

Dňa 26.10.2011 nám bola elektronickou formou zaslaná Vaša žiadosť o poskytnutie informácie v zmysle zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o slobode informácií).

V zmysle § 3 zákona o slobode k informáciám, každý má právo na informáciu, ktorú má povinná osoba v momente podania žiadosti reálne a fyzicky vo svojej dispozičnej sfére alebo ak ide o informáciu, ktorú na základe právnych predpisov musí mať k dispozícii vzhľadom k tomu, že pri svojej činnosti s týmito informáciami narába alebo sú predmetom jej činnosti.

K Vašej žiadosti Vám oznamujeme, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica (ďalej len úrad) nevedie štatistiku:

- počtu prípadov o využívaní ustanovenia § 24 ods.2 zákona č.36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- počtu prípadov v súvislosti s uplatňovaním vyššie uvedeného ustanovenia, pri ktorých úrad zastupoval maloleté dieťa pred súdom ako kolízny opatrovník
- počtu prípadov nezverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Z toho dôvodu Vám Vami požadované informácie nemôžeme poskytnúť.

Pokiaľ ide o Vašu požiadavku poskytnutia údajů týkajúceho sa počtu prípadov zverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, zasielame Vám nasledovné údaje (tieto údaje štatisticky sledujeme len od januára tohto kalendárneho roka):

Obdobie	Počet prípadov	Počet detí
Január – máj 2011	0	0
Jún 2011	3	3
Júl 2011	2	2
August 2011	1	2
September 2011	2	3
Október 2011	4	4
Spolu	12	14

Telefón 048/2441120 Fax 048/2441129

- 2 -

Vo všetkých uvedených prípadoch došlo k striedavej osobnej starostlivosti na základe dohody rodičov a vo všetkých uvedených prípadoch boli deti zastúpené úradom ako kolíznym opatrovníkom.

S pozdravom

JUDr. Robert Kováč
riadiťel

Príloha č. 6

Návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti
v súlade s § 24 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov

Okresný súd Brezno

V Brezne, 1.2.2012

Návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti

Navrhovateľ: **Peter Malý**
....
Dátum narodenia: ....
Štátne občianstvo: SR
(ďalej len „navrhovateľ“)

Odporkyňa: **Lubica Malá, rod. Krásna**
....
Dátum narodenia: ....
Štátne občianstvo: SR
(ďalej len „odporkyňa“)

Maloleté dieťa: **Peter Malý**
....
Dátum narodenia: ....
Štátne občianstvo: SR
(ďalej len „maloletý“)

I.

Na základe rozhodnutia súdu 7C 120/2010 zo dňa 17. 1. 2010 bolo rozvedené manželstvo mňa a odporkyne, maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti odporkyne a bol som zaviazaný na platenie mesačného výživného v sume 70 € (slovom: sedemdesiat EUR).

V súlade s § 24 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) navrhujem zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti mne a odporkyni.

Ja i odporkyňa sme spôsobilí maloletého vychovávať a máme záujem o jeho osobnú starostlivosť. Maloletý je vo veku šesť rokov, kedy zároveň preňho začína formálne vzdelávanie spojené s nadšením a obavami z nových situácií. So zámerom zaistiť priaznivý vývin maloletého a jeho psychickú pripravenosť pri navštevovaní školy a so zámerom obmedziť akékoľvek nežiaduce vplyvy na minimum som presvedčený, že striedavá osobná starostlivosť je v záujme maloletého. Striedavou osobnou starostlivosťou sa zachová rovnocenný kontakt maloletého so mnou i odporkyňou. Maloletý má pozitívny vzťah k obojmu rodičom a má právo na zachovanie vzťahu ku mne i k odporkyni. Súd by mal zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov s cieľom čo najviac vyjsť v ústrety záujmom dieťaťa a vyzvať mňa i odporkyňu k čo najlepšej

vzájomnej rodičovskej spolupráci, aby sa tak čo najviac naplnili záujmy a potreby maloletého počas obdobia realizácie striedavej osobnej starostlivosti.

II.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že súd môže maloletého zveriť do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pretože sú splnené všetky zákonom stanovené podmienky pre takýto postup súdu.

III.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby konajúci súd vydal nasledovné

Uznesenie

Maloletého súd zveruje do striedavej osobnej starostlivosti navrhovateľa a odporkyne tak, že maloletý bude dva po sebe nasledujúce týždne v mesiaci s navrhovateľom a dva po sebe nasledujúce týždne s odporkyňou. Striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloletého sa bude konať opakovane. Striedavá osobná starostlivosť o maloletého začne dňa 1. 3. 2010 o 8:00 hod. s tým, že v tomto čase začne styk maloletého s navrhovateľom. Vo veci práv a povinností rodičov súd určuje, že ten rodič, ktorý (na základe tohto rozhodnutia súdu) má práve stanovený styk s maloletým, nadobúda také práva a povinnosti, ako keby mal maloletého v osobnej starostlivosti a rodič, ktorý (na základe tohto rozhodnutia súdu) práve nemá stanovený styk s maloletým, nadobúda také práva a povinnosti, ako keby nemal maloletého v osobnej starostlivosti. Maloletý bude mať trvalé bydlisko na adrese .....

Odovzdávanie maloletého sa bude konať vždy na adrese trvalého bydliska toho rodiča, ktorému končí aktuálny (súdom stanovený) styk s maloletým, vždy o 18:00 hod. Rodič, ktorému končí styk s maloletým, je povinný v mieste svojho trvalého bydliska maloletého riadne pripraviť a odovzdať ho druhému rodičovi. Striedanie sa bude realizovať v mieste trvalého bydliska navrhovateľa a odporkyne.

V Brezne, dňa 1.2.2012

Peter Malý
(podpis)